

REGGELI ÚJSÁG

BUDAPEST, 1929 DECEMBER 9

POLITIKAI HETILAP

HÉTFŐ * I. ÉV * 12. SZÁM

SZERKESZTŐSÉG: VI., NAGYMEZŐ-U. 3, TELEFON: AUT. 102-40, 128-83 * KIADÓHIVATAL: V., BERLINI-TÉR 2

Ezrek tiltakoztak a jóvátétel ellen a Tesz vigadói jubiláris ünnepén

A nemzet életében a keserűség ive görbül — mondta József Ferenc főherceg, a Tesz gyűlésén — Huszár Károly a hitviták jazz-bandjéről és az ifjúság védelméről

Gömbös Gyula: a „Honvéd” gőzös a magyar nemzet sorsát fejezi ki

— A Reggeli Újság tudósítójától —

A Társadalmi Egyesületek Szövetsége fennállásának és munkásságának tízéves fordulójára alkalmas december 7-től 11-ig jubiláris ünnepségeket rendezett, amelyeknek vasárnap volt a legkiemelkedőbb napja. Dél előtt tízenegy órakor kezdődött a pesti Vigadó nagytermében a jubiláris diszgyűlés. Leventék, cserkészek és sasok sorfala között érkeztek meg a diszgyűlés résztvevői, akik színültig megtöltötték nemcsak a Vigadó nagytermét, hanem a szomszédos kisebb termeket és a karzatokat is. Zászlóerdő borította az előlki emelvényt és résztvett a közgyűlésen Csizsarik János c. püspök, Jankó Kocsárd a honvédség főparancsnoka, Józán Miklós unitárius püspök, Czettler Jenő és Puky Endre a képviselőház elnökei, Blaha Sándor államtitkár, Fenyő Miksa, vitéz Végh Kálmán honvédelmi államtitkár, Bezegh-Huszágh Miklós főkapitány, báró Perényi Zsigmond, Illés József, Samarjay Lajos a Máv. elnökgazdája, Angyán Béla államtitkár, Lukács György v. b. t. t., Huszár Károly nyug. miniszterelnök, Kertész K. Róbert, Balogh Elemér,

Berczel Jenő, Ilovsky János, Torony Géza államtitkár, Dormándy Géza, Kontra Aladár, Koncez János, Pogány Frigyes államtitkár, Szily Kálmán a Műegyetem rektora, Szontagh Tamás, Szörtsey József, vitéz Endre László és még számosan a különböző egyesületek képviselői közül.

Tizenegy óra után néhány perccel érkezett meg vitéz dr. József Ferenc királyi herceg, a TESZ kormányzó-elnöke meggy-piros, aransujtásos díszmagyar ruhában. Az Acélhang Dalegyesület Noseda Károly kormányfőtanácsos vezényletével elénekelte a Magyar Hírszekeret, majd József Ferenc királyi herceg mondott előlki megnyitó beszédet:

— Tíz éve mult el annak, — mondta többek között, — hogy a TESZ megalakult. Ez a tíz esztendő családásokat hozott mindnyájunknak, de megmutatta, hogy van erő ebben a nemzetben és ez az erő azt jelenti, hogy a következő tíz esztendőben minden eshetőségre el vagyunk szárvá. Egy nagy eredménye van a tízéves küzdelmünk: bebizonyosodott, hogy a TESZ az akarásnak és a munkának a szövetsége és

egységes társadalmi szervezet világon.

ségeink, de minket nem lehet megemészteni, nem lehet lenyelni és nem lehet eltemetni.

— Legnagyobb kincsünk a mi nemzeti érzésünk és amíg ez él, addig nem féltsem a magyar nemzetet. Sokszor hangzott el talán kortescélokra is az irredenta szó, pedig ez olyan magas szentség, amelyet kimondani se volna szabad, csak érezni és dolgozni érte. Mögötte kell érezni a magyar akarás dinamikáját és az egész magyar lelkiiség strukturáját. Elég volt az ünnepi szavakból, most a tettek van a sor.

zászlóhóntó és a zászlólobogató, a zászlóvivők?

évek jelszava csak egy lehet: nincs idő.

József Ferenc királyi herceg szavai után Szörtsey József felolvasta a kormányzó üdvözlő táviratát, amelyet a diszgyűlés tagjai állva hallgattak végig. Elhatározta a diszgyűlés, hogy Horthy Miklós kormányzót, Bethlen István gróf miniszterelnököt, valamint Mussolini távirati uton üdvözlök.

Az ünnepi beszédet a beteg Wolff Károly helyett Huszár Károly ny. miniszterelnök, az OTI elnöke mondotta.

— A magyar nemzet a história

folyamán idő és földrajzi hely tekintetében — mondta — mindig a legveszélyesebb pozíciókba került. De soha még olyan nagy veszedelemben nem forogtunk, mint a boldogan ünnepelt millenium után. Új nemzeti államok kialakulásá-

Magyarország lett a világ legszerencésletlenebb rokkantja és a magyar nép a legszerencésletlenebb hadiárva.

Legszébb nemzeti erényünknek, a hűségünknek lettünk a mártírjai. S többen pusztultunk el a véres csatákban, mint ahány magyarral Árpád a hont elfoglalta.

— De az anyagi, területi és vérbeli áldozatoknál is borzasztóbb volt a nemzet integritásának megsértése.

— Most ünnepeljük tíz esztendő

Törni és zúzni szeretnék, amikor módjára rángatóznak fiataljaink, amikor olyan hangulatnak kell lennie ebben az országban, mintha minden házban halott volna. A mulatozás és a féktelen táncdüh nem illik a trianoni magyarság nehéz sorsához. Hangosan hirdetem, magyar urak, vigyázzatok, öléljétek magatokhoz a flataiságot, amely a legnehezebb diáksorsot éli, mert újból ólálkodik körülöttük a vörös rém.

Majd a jóvátétel kérdésével foglalkozott Huszár Károly. A magyar társadalomnak nincs mi javátennie. Mi nem fizetünk újabb reparációkat, mert nem fizethetünk. És az ilyen lehetetlen követelések nemzetközi felvetése csak arra jó, hogy Európa gyógyuló közszellemét csak újra elmérgesít-

nek vágya ezeréves államtestünk eleve nébe vágott. Belekerültünk a világháború vérzivatarába a háson minden reménye nélkül, soha nem győzték le bennünket és mégis mi lettünk a legnagyobb vesztesek.

— A nemzetnek egyetlen biztonsága a keresztény erkölcsi rend.

Nem a hitviták jazz-bandjára van szükség, hanem keresztény életre.

látom, hogy néger táncosok, amikor olyan hangulatnak kell lennie ebben az országban, mintha minden házban halott volna. A mulatozás és a féktelen táncdüh nem illik a trianoni magyarság nehéz sorsához. Hangosan hirdetem, magyar urak, vigyázzatok, öléljétek magatokhoz a flataiságot, amely a legnehezebb diáksorsot éli, mert újból ólálkodik körülöttük a vörös rém.

Taps fogadta Huszár Károly beszédét, amely után dr. Czettler Jenő egyetemi tanár, képviselőházi alelnök szólalt fel.

A diszgyűlés Szontagh Tamás országos elnök szavaival ért véget és a Himnusz eléneklésével fejeződött be.

A kormányzó a társadalom feladatairól

Vasárnap délután 5 órakor a Szövetség nagyobb küldöttsége tiszteltgett a kormányzó előtt, amely alkalommal Szontagh Tamás udvari tanácsos, országos elnök tolmácsolta a Szövetség hódolatát.

Az üdvözlő beszédre a kormányzó a következőkben válaszolt:

— Szívből köszönöm ezeket a meleg üdvözlő szavakat, amelyekből a magyar társadalom színejavának lelkes, hazafias érzése, erőteljes önbizalma és esüggedést nem ismerő hite sugárzik felém.

— A Társadalmi Egyesületek Szövetsége, amely ma fíradhatatlanul működésnek oly szép évfordulóját ünnepli, hatalmas munkával megszervezte azt az erőt, melyet a haza hívó szívében élő nemzeti érzés képvisel és eleven tartalommal töltötte be azt az összefoglaló keretet,

melyet a szétágzó társadalomban a nemzeti gondolat jelent.

Ezzel példát mutatott arra is, hogyan kell a haza nagy érdekeinek

szolgálatában összefognia a társadalom minden osztályának, a nemzet minden rétegének.

— Nagy önzetlenséget és odaadást kívánó munkájuk kihatással van nemcsak a társadalom életére, hanem a nemzet egész sorsára is. Maga az állam, a kormányzat is csak akkor kaphat erőt és csak akkor haladhat a helyes irányban, ha a társadalom nemcsak adott pillanatokban juttatja kifejezésre hazafias érzéseit, hanem tömören és szervezeten működik közre a nemzeti célok megvalósítása érdekében. E társadalmi tevékenységre szükség van azért is, mert amint az állam nem alakíthatja és nem befolyásolhatja kizárólagosan az egyesek életét, úgy a nemzet sorsa sem egyedül a kormányzat kezébe van bízva.

hanem a nemzet életében is vannak olyan feladatok, melyeket maga a szervezett társadalom kell, hogy ellásson.

— Ennek a nemzetmentő, nemzetépítő munkának minden korban

a fascizmus után az egyedülálló az egész világban.

— Erőt jelentünk, de az erőpróba még nem volt meg. A feladatunk, hogy tüzeket gyújtunk. Nem örömtűz, hanem vésztüzeket kell gyújtanunk, hogy meglássa az egész világ, új honfoglalásra van szükség minden téren: saját magunkban, családunkban, a kereskedelemben és az iparban, a mezőgazdaságban, a gyárakban, az Alföldön és a hegyek között. A nemzet életében a keserűség ive görbül, de nem szabad, hogy ez az iv eltörjön, mint ahogy már egyszer eltört 1918-ban. A pokol szenvedései vesznek bennünket körül, el akarnak temetni a mi ellen-

Nálunk Magyarországon sok a zászlóhóntó és a zászlólobogató, de hol vannak a zászlóvivők?

— A sok ünnepelés helyett sokkal jobban szeretném, ha a nemzet minden fia egymás kezébe tenné a kezét. Mert minden elveszett óra hazáért és veszteség a megszállt területek magyarjainak. A megszállott területeken huszvéves ifjak lettek, akik megalakulásunkor tízévesek voltak és akik tíz évvel ezelőtt születtek, nem is látták azt, ami magyar, nem tudják, mi a Szentkorona, mi a magyar föld és a magyar történelem. Ezért miénk a felelősség és azért is, hogy ott tul a magyar szót csak titokban mondhatják ki. Az eljövendő

mégvan a maga jelentősége, de talán még sohasem volt arra a magyarságnak annyira szüksége, mint ma, amidőn történelmünk egyik legnagyobb megpróbáltatása sújtja. A Társadalmi Egyesületek Szövetsége önzetlenül vállalta a munka szervezésének és irányításának nagy kötelességét és annak egy szobor jövőt ígérő eredménnyel tett eleget. Különös örömmel tölt el, hogy jelentünknek sokszor der-

mesztő kódében sem veszítik el az irányítást, nem lankadnak és nem esüggednek el, hanem szívós akaratjal, céltudatos erővel folytatják tovább buzgó tevékenységüket.

— Mégegyszer melegen köszönöm, hogy felkerestek és szívből kívánom, hogy fáradhatatlan működésüknek minél előbb, minél több sikert.

A kormányzó ezután barátságosan elbeszélgetett a küldöttséggel.

Annyit szervezkedtünk, hogy ma már szervezetlenek vagyunk — mondta Gömbös, ünnepi beszédében

Este 9 órakor a Vigadó nagytermében ezertörtekes lakomát rendezett a Társadalmi Egyesületek Szövetsége, amelyen József Ferenc és Albrecht királyi hercegek, valamint Gömbös Gyula honvédelmi miniszter is megjelent. A vacsora alatt tárogató szólott, utána pedig Szörtsény József a kormányzót köszöntötte fel, majd József Ferenc királyi herceg a nemes magyar társadalmat éltezte. Az est ünnepi szónoka Gömbös Gyula honvédelmi miniszter volt, akit, amikor felállt, percekig tartó éljenzéssel és tapsal üdvözölték.

— Az angol partoktól délre — mondta beszédében — huszonnégy

Énnek a gőzösnek a sorsa a mi sorsunk. Ezer év óta hánykolódik a tengeren a magyar hajó és elementáris erővel kellett megküzdenie fajtánknak, amikor államot alkotott és amikor fenntartani kívánja. Az árbocek töltrék, a zászlót orkán tépi, de a magyar hajó magyar legénysége Kelet-Európa küszöbén őrt áll.

— Az örökös veszedelem és küzdelem óriási energiát fogyaszt, jelent és ha ezt az energiát más célok megvalósítására transzformáltuk volna, meggyőződésem, hogy ez az ország ma nagy és dicsőséges volna. A magyar sorsnak külső és történelmi okai vannak, de vannak magyar okai is.

Olyan hajón, amely viharos tengeren jár, mindenkinek egyértelműen testvéri szeretettel a fedélzeten van a helye. De mi, amikor valaki közüllünk a fedélzetre megy, megátoljuk őt

Nem germán import a szervezkedés s ezt a jelszót idegenek akarják becsapni dugáruként a magyar társadalomba, azok akiknek érdekük, hogy a magyar társadalom ne tartson össze és ne fejthesse ki azt az erőt, amely a nemzet minden fiában rejlik.

— Ha a magyar társadalom összefog, nem fogják a magyar hajót az orkánok ide-oda dobálni, hanem élni fog a magyar faj és az emberiség dicsőségére. Allitom, hogy ha az orkánok vihara dacára megmaradt a magyar hajó, akkor megmarad továbbra is. Nem véletlen, hogy annyi megpróbáltatás után itt állunk. Keletről hozott féltékeny turáni erők azok, amelyek talán sokakban öntudatlanul élnek s amelyek fentartják ezt a nemzetet és a nagy sikésig végigszaglóldó lovasok ereje kell, hogy éljen minden magyarban s akkor nem kellene gyűlölet és eljő az idő, amikor a turáni lovas imádott magyar virágokat

órán keresztül hánykolódott a Honvéd nevű magyar hajó s a legutóbbi jelentések szerint révbé futott. Vihar tombolt, hullámok tornyosultak és csapkodtak a nemzet egyetlen hajóját, ismeretlen szörnyet tépték a tenger mélyéről a Honvédet s a segítségére siető hajók sem tudták megközelíteni. De a Honvéd legénysége tovább küzdött és legyőzte az elementáris erőket.

— Nem kutatom, ki gyártotta ezt a hajót, csak annyit tudok, hogy árbockán a magyar lobogó legett és a legénysége magyar legénység volt.

— Nem kutatom, ki gyártotta ezt a hajót, csak annyit tudok, hogy árbockán a magyar lobogó legett és a legénysége magyar legénység volt.

— A szervezeten magyar társadalom a forradalmi idők alatt és után felismerte a szervezetségben rejlő erőt, de túlzásba ment. Annyit szervezkedtünk, merem állítani, hogy ma szervezetlenek vagyunk. Ha már mindnyájan nem tudunk minden hátsó gondolat nélkül egy szervezetben tömörülni, legalább a TESz fejezi ki, hogy az ország nehéz helyzetében milyen fontossága van a keresztény magyar társadalom egységes szervezetének.

terülő mezőkre tekinthet.

A lelkes tapsal fogadott beszéd után Borbély-Maczkóy Emil bejelentette, hogy a frontharcosok belépnek a TESz-be.

Végül Albrecht királyi herceg szólalt fel s hangoztatta, hogy a TESz jubileumán nemesek a mult, hanem a jövőre is tekint. Ez a szövetség megvédte a zászlót és a magyar társadalom közhangulatát és közkivánságát képviseli. A TESz a nemzet szuverenitásának egyik képviselője.

— Mindnyájunknak erős kívánsága, — fejezte be beszédét — hogy hazánkat egy lassuk viszont, mint amilyenek nem tiz, hanem tízenöt évvel ezelőtt láttuk.

A vihar miatt Olaszország és Franciaország között megszakadt az összeköttetés

Páris, december 8. A vihar, amely Nyugat-Európa és Franciaország felett dühög, a táviró- és telefonösszeköttetést több helyen megszakította.

A Franciaországot Olaszországgal, valamint Spanyolországgal és Portugáliával összekötő vonalakon az összeköttetés megszakadt.

Brest, december 8.

A vihar tovább dühög. Az

Hétfőn lesz döntés a lengyel kormányválságról

Varsó, december 8.

— A Reggeli Ujság tudósítójától — A köztársaság elnökének polgári kancelláriája a következőket közli: Az államfő polgári kancelláriájának főnöke ma

Iroise nevű vontatóhajó vontató kötele, amely a szerencsétlenül járt Heléne nevű dán gőzöst vontatta, elszakadt. A hajó másodkapitányát egy hullám a tengerbe sodorta. Ugyancsak a tengerbe sodorták a hullámok a hajó öt utasát.

Az Auroch nevű mentőhajó az Essex nevű angol gőzöst az egyik kikötőbe vontatta. A mentőcsónakoknak sikerült megmenteni két francia háromárbcos hajó legénységét.

megjelent Daszinskinél, a szem elnökénél és Szymanskiánál, a szenátus elnökénél és értesítette őket a köztársaság elnökének óhajáról, hogy hétfőn, e hó 9-én velük a kormányválságról értekezni kíván.

Buday Dezső a munkanélküliség megszüntetését követeli

„Nem szabad várni a fehér hó sült galambját“

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

Buday Dezső, aki a napról napra szorongatóbbá váló munkanélküliség kérdésében a főváros közgyűlése előtt is a nyomorgók pártjára állt, az alábbiakban nyilatkozik erről a mind nyomasztóbb s mind súlyosabbá vált szociális problémáról. Buday Dezső személyében olyan politikai faktor emelte fel a szavát ebben a kérdésben, aki ezt a nem kizárólag gazdasági, de humánus kérdést azaz az emberséggel kívánja kezelni, amely a munkanélküliek százezreit, a válságos időkben elesett nyomorgókat megilleti. Buday Dezső munkatársunknak az alábbiakban foglalta össze erről a kérdéstről alkotott nézeteit s proposícióit:

— A munkanélküliség egyetemes baja az összes nemzeteknek. Az államok kormányai minden erőfeszítés mellett sem tudnak számbevetni a sikereket felmutatni. De mindenütt megvan az energikus törekvés ezek ellen a bajok ellen.

Sültgalamb és a hó

— Valamiképpen a sültgalambot várjuk a fehér hó alakjában, amely az Isten jóvoltából juttatna kenyeret a munkanélkülieknek. Sajátságos dolog, ha hó esik, akármilyen nagy is, annak az eltakarítására kell, hogy legyen pénz. Akkor mindenesetre kell, hogy legyen arra is, hogy az enyhe télen, legalábbis a mostani heletben, amidőn lehet a szabadban foglalkozni, lehet földmunkát végezni, tehát úrburkolati munkát, lehet közműveket javítani, szóval lehet igen sok munkát végezni.

amelyekre költségvetési fedezet is van, de ha nem is volna, akkor is fordítsák arra azokat a száz ezreket, amelyeket hőeltakarítás címen minden esztendőben a főváros költségvetésében be kell állítani.

Egyébként is olyan furcsa összegek ezek, amelyek akár van hó, akár nincs, felhasználhatnák. Még egyetlen esetet sem ismerek, hogy amikor hó nem volt,

a hőeltakarításra szánt száz-ezrek mint külön bevétel je-

legalább addig a mértékig küzdeni, hogy a munkanélküliek számának a szaporodásában végre megálláshoz jussanak.

Amíg a munkanélküliek száma állandóan növekszik, addig állandó veszedelem fenyegeti a közrendet. Ha valamely kormány nem tud megálláshoz jutni, az a kormány számoljon az elkövetkezendő súlyos rendezési zavarásokkal, amelyeket nem lehet szuronyokkal elintézni.

hanem csupán olyan gazdasági intézkedésekkel, amelyek munkához juttatják a munkanélkülieket. Sajnos, nálunk ebben az irányban számottevő eredmények nincsenek. Állandóan hangzik a közmunkák elkövetkezésének ígérese, de valami átkos lassúság megátolja a látható eredményeket. A statisztikák napról napra nagyobb számot közölnek a munkanélküliekről,

azonban a beigért közmunkák érthetetlen módon kéznek. Késnek úgy az állam intézkedéseinek a sorából, mint a fővárosnál.

lentkeztek volna a főváros pénztárában.

Bizony, elköltik akkor ezt a pénzt más célokra, amelyek nem jelentik azt, hogy munkás emberek tö-zött került felhasználásra. Azon az állásponton voltam a főváros pénzügyi bizottságában is, hogy rögtön indítsák meg azokat a kö-lönmunkákat, amelyeknek a fedez-tésére éppen úgy kell pénz elő-teremteni, mint a hó eltakarításá-ra, akármilyen nagymértékű le-gyen is a havazás. Még egy esz-tendőben sem tapasztaltuk, hogy a havat csak olyan mértékben ta-karították el, amilyen mértékben a költségvetésben fedezet volt biz-tosítva. Bizony, tavaly is megtör-tént, hogy

közel háromszor annyit adott ki a főváros a hó eltakarításá-ra, mint amennyi fedezet a költségvetésben szerepelt. És mégis, a főváros nem pusztult bele,

de ezernyi és ezernyi munkanél-küli megszerezte több hétre a mind-nennapi kenyerét.

Hova lettek a milliók?

— Nem elegendő indok az, hogy pénztelenség van, mert kétségtele-nül ki kell mutatni a pénznek a hollétét. Meggyőződésem, hogy egy ilyen kutatás eredménnyel járna, mert bár a magántulajdon szentségének elvén állok, mégis a magántulajdon lényegének a sé-relme nélkül tudni kívánjuk, hova kerültek a betétek, amelyeket az ország szorgalmas és önmegtartó-ztató népe még a mai nyomoruság mellett is összehordott szorgalmas méhként.

Hova lettek a milliók, amelyeket a Jegyintézet a közhitel céljainak kielégítésére a létező bankhálózat rendelkezésére bo-csátott?

Ennek a munkásságnak az eredménye lenne az a megállapítás, hogy mindezek a pénzek nem szolgáltak közéleti és lényeges, sőt talnyomó részükben a magánmeg-gazdagodás eszközeivé alakultak.

Tűrhetetlen egy nyomorgó or-zszágban, hogy brutális kamat-politika mellett a magángazda-ságok vagyonának a növelése ma is folyamatos legyen ak-kor, amikor kétségbeesetten nö-

vekszik a munkanélkülieknek a száma.

Nemcsak a fizikai munkások kö-zött,

hanem a szellemi munkások között is.

Mindezeket a munkákat rögtön meg kell indítani, a szellemi mun-kásoknak is munkát kell adni, nem januárban vagy februárban, ha-nem rögtön. Itt semmi akadály nincs, mert egyrészt a belügymi-niszter a fővárosnak erszről ho-zott határozatát már jóváhagyta, másrészt pedig fentartom azt az állítást, hogy

az éhezők munkájának a biz-tosítására minden anyagi erőt igénybe kell venni.

En bizom ennek a városnak derék polgármesterében, hogy a tanács legközelebbi ülésén érdemlegesen intézkedni fog abban az irányban, hogy úgy a szellemi, mint a fizikai munkásoknak megnyissák rögtön a munkaalkalmakat és elejét ve-gyék annak a lehetetlen helyzet-nek, hogy mi összetett kézzel né-zük, miképp bomlik meg a béke és a rend az országban.

Ötven százalék

A fővárosi törvény fejünk felé való talpalása néhány megjegyzést csikar ki tollunkból; néhány megjegyzést, amely talán nem is vonatkozik erre a szűk körre, hiszen lényegében nem történt más, mint egy sajátságos kormányzati és közéleti elv érvényesítése. Az ötvenszázalék, a paktum, a kiegyezés szelleme tört utat magának, elveken, meggyőződéseken, hiteken és álláspontokon, hagyományokon keresztül, mint ahogy a magyar közéletben nem érvényesülnek az elvek, hanem csak a lehetőségek. Az elveket a lehetőségektől óriási szakadék választja el, s ezt a szakadékot ott, ahol parlamentarizmus van, nem hidalják át, hanem kitöltik, valahogyan betemetik. Itt, a magyar közéletben hidakat vernek s az ötvenszázalékos kiegyezés függőszerkezetein keresztül halálos ellentétek találkoznak és simulnak egymáshoz.

Az elmúlt tíz esztendő kitenyészette az ötvenszázalék szellemét és kitenyészette az ötvenszázalék alkalmazóit: az alkalmas ember típusát, aki mindent vállal, mindent elintéz, mindent elismert, de semmiért sem felelős. Az ötvenszázaléknak ez a szomorú szelleme lassanként átfurmálja az egész magyar közgondolkodást. Tiszák kezdtek el a munkát, azok rakták le az ötvenszázalék szellemének alapját, s egy egész nemzedéket tenyészítették, amelynek belkében nem vertek visszhangot nagy gondolatok, s ebben a nemzedékben már nem voltak elhatározások, mert az egész rendszer állandó recitatívája az volt, hogy alkalmazkodni kell a viszonyokhoz, alkalmazkodni kell az erősebb akarathoz, alkalmazkodni kell kicsinek a nagyhoz, nagyoknak a még nagyobbhoz, s így a kölcsönhatásokon keresztül elsimul minden. Ideálgylkos szomorú korszak volt, ahol megtanulta a most uralomra került nemzedék azt, hogy elveket feladni nem szégyen, meggyőződést, hitet változtatni erény s hogy a független és önálló vélemény tulajdonképpen teher, amelyet az okos ember akkor hajít le a válláról, amikor a legalkalmasabb.

Ekkor indult meg az a folyamat, amely a törvényalkotásokban jelentkezett sajátságos vigyorral: a törvények nemcsak a közt védtek, hanem magánérdekeket, s az erősebb akarat a törvényhozáson keresztül kényszerítette rá a maga szempontjait a társadalomra, amelynek gyengeségét nemcsak hogy nem igyekeztek megszüntetni, hanem egyenesen elősegítették, mert minden erő, amely nem a központi hatalom kezébe került, veszedelmes talál lenni. A törvényszegések és a törvények kikerülése Tiszák alatt kezdődött, bár ők olyan ellenzékkel állottak szemben, amelynek még bite is volt a hangja mellett. Ez az ellenzékiség azonban az érzelmeik hurszerkezetén keresztül vibrált csupán és közjogi kérdésekben élte ki magát. Ha nagy erkölcsi problémák felvetődtek, már mérsékeltébb volt a hangja, mintha az ötvenszázalék szelleme már akkor gyökeret vert volna. De volt egy eleven magyar közvélemény, amely impulzusokat adott; volt egy közgondolkodás, amelyet még sem lehetett legázolni, bármilyen gyenge volt magának a társadalomnak is a szervezetheze.

A háború elvesztésével és a forradalmak lezajlásával kezdődött el az ötvenszázalék uralma, az ellenzék nem mert csatát kockáztatni, de még kevésbé mert csatát veszteni. Azok, akik ma az ellenzék lobogóját viselik, nem tudják azt, hogy csatavesztés nélkül nincs győzelem sem, hogy aki nem meri kockáztatni a maga politikai ekzsztenciáját, az csak látszatéletet élhet a parlamentben, a politikában, a közéletben. Az ötvenszázalék bölcsei és buhai nagyságai könnyűvé teszik a mindenkor kormány helyezetét, amelynek nem kell megerőltetnie magát, akkor sem, amikor létkérdések forognak kockán, hiszen teljes joggal és százszázalékos biztossággal számításba veheti az — ötven per centet. Mindent meg lehet oldani ötvenszázalékos kiegyezéssel, mint ahogy megoldották a főváros nagy kérdését is.

Az alkalmas emberek tenyészete mind nagyobb és mind belterjesebb s az önálló vélemény jelentéktelen magánvélménnyé zsugorodva vész a semmihe. Nincs hangja, nincs ereje, nincs átütőképessége, olyannyira, hogy már nemcsak az ellenzék érzelmű polgárság maradványának kellemetlen, hanem kellemetlen magának a kormányzatnak is, hiszen ninesen mód arra, hogy a viták tüzén keresztül tisztuljanak gondolatok, felfogások és elvek.

Az alkalmas embert ott látjuk mindenütt a közélet minden pontján, de ott látjuk magasabb hivatali és egyéb pozíciókban is. Végrehajtani valamit felelősség nélkül — egyszerűen tud az alkalmas ember. Gerince és inai kocsonyából vannak öntve s a kocsonyadereku ötvenszázalékos egyéniségekben már nines semmi ellenállóképesség, csak akkor, ha a magánérdekek forognak kockán.

A magánérdekek százszázalékosok. A magánérdekeket mindig és minden körülmények között meg tudják védeni olyan energiával, olyan bőséggel az erőknél, amellyel meg lehetne oldani a legnagyobb kérdéseket is. Az ötvenszázalékos ember a maga magánérdekeinek képviselőjében százszázalékos és aki a közélet porondján rezgőkocsonya csupán, akkor, amikor a magánérdekek tárgyaló asztalánál ül, hirtelen acéllá keményedik. Ha ezt a százszázalékos, a magánérdekek abszolút érvényesítését vinnék át a közéletbe s a magánérdek megelégednék az ötven per centtel, akkor talán szó lehetne arról, hogy lesz megint magyar közélet és nem kell fájdalmas rezignációval tudomásul venni jelenségeket, amelyek husunkba és vérünkbe hasitanak.

Groteszk és frivol dolog a politika etikai világában ilyen százalékosít játszani, amint azt ma közéletünkben igen gyakran látjuk. Az ötvenszázalékosok s a saját érdekeikben százszázalékosok azonban nem törődnek ily kicsinységgel, mint a morális felelősség. Az ő mentalitásuk, mint a napraforgó, csak az érdekeik világosságá felé képes fordulni.

Kína újra polgárháború küszöbén áll

Hankauban kihirdették az ostromállapot — Csang-Kai-Seket egyik legfőbb híve árulta el

London, december 8.

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

Nankingban a kormány ellen irányuló nagyarányú összeesküvést lepleztek le. Tang-Seng-Si tábornokot egész vezérkarával együtt és polgári vezető személyiségeket egész sorát letartóztatták. Tang-Seng-Si tábornoknál tartott házkutatásnál hír szerint súlyosan terhelő okmányokat találtak.

Mint ahogy a tábornoknak az volt a szolgálati beosztása, hogy Nanking biztonságáról és különösen Csang-Kai-Sek tábornagy személyes biztonságára őrködjék, letartóztatása mindenütt a legnagyobb meglepetést keltette.

Róma, december 8.

Sanghaiből érkezett táviratok szerint Tang-Seng-Si és több befolyásos személyiség letartóztatása a most letartóztatottak köztáviratának következményeként történt. Ebben a táviratban Csang-Kai-Sek lemondását követelték. A távirat következtében a nanking-sanghai-i vasúti vonal mentén állomásozó három ezred megtagadta az engedelmességet és e militarizált vonalon megszáadt a vasúti összeköttetés Nanking és Shanghai között.

A körtáviratnak más fontos események is igen súlyos következményei voltak a kormányban, amely most a legnagyobb erőfeszítéssel igyekszik mindenünnen a rendelkezésére álló haderőket Nanking városában, a főváros védelmére, összevonni. Hankauban kihirdették az ostromállapotot.

Kaposvárott egyetlen ellenzéki jelölt sem jött be a képviselőtestületbe

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

Kaposvár, december 8.

Ma folytat le Kaposvárott a városi képviselőtestületi tagválasztások. A választásokon három párt vett részt: az egyesült polgári párt, az ellenzéki pártok szövetsége és a szociáldemokrata párt. A 8839 szavazó közül leszavazott 5825

vagyis a választóknak 66 százaléka.

Az egyes pártok jelöltjeire esett szavazatok számát még nem lehetett pontosan megállapítani, hoz-

závetőleges számítás szerint azonban

az egyesült polgári párt jelöltjeire a leadott szavazatok 75 százaléka,

a szociáldemokrata párt jelöltjeire 15 százaléka és az ellenzéki pártok szövetségének jelöltjeire 10 százaléka esett. Ez utóbbi két pártra leadott szavazatok száma nem volt elég arra, hogy jelöltjeik közül egyetlen is mandátumhoz jusson, így a megválasztott képviselőtestületi rendes és póttagok

kivétel nélkül az egyesült polgári párt kebelébe tartoznak.

Eles küzdelem után felülkerelkedett a baloldali blokk Ujpesten

Ujpesten a vasárnapi nap folyamán zajlottak le a városi választások. A város külső képen is meglátszott, hogy izgalmas esemény készül, mert már reggel 8 órakor az összes ujpesti iskolák és kisdudvók előtt, ahol a szavazóhelyiségek voltak, csoportokban álltak az emberek, hogy szavazataikat leadhassák. A szavazások reggel kilenckor kezdődtek meg és három órakor delután már be is fejeződtek. Az ujpesti kap-

tányság, valamint a mentők jelentése szerint a választás, bár rendkívül izgalmas volt, a legnagyobb nyugalomban, fegyelmetlenül és simán folyt le.

Harmáncikere kerületben az egyesült polgári és szociáldemokrata blokk szerezte meg a győzelmet, míg a Keresztény Gazdasági Párt az egységspárttal együtt összesen 21 mandátumhoz jutott.

Négy év alatt öt és fél millió métermázsával emelkedett az olaszországi termés

Mussolini elismerő beszéde a „gabonacsata” győzteseinek ünneplésére

Róma, december 8.

(Stefáni.) A „gabonacsata” győzteseinek szánt díjak kiosztása ünnepély keretében ment végbe, amelyen Mussolini nagy beszédet mondott. Idézte 1925 június 11-én kiadott rendeletét,

amelyben a csatára parancsot adott

és kitzúta a célt, hogy az olasz népet fel kell szabadítani az idegen kenyérrabszolgaság alól, vagyis többtermeléssel emelni kell a hektár átlagos hozamát. Utalt arra, hogy az 1925-i termés 65.548.000 métermázsát tett ki, négyévi szívós harc után pedig

az idén 71 millió métermázsára emelkedett.

Mussolini megállapította, hogy az aratás előtt a fasiszta kormány a gabonavárat 11 arany lírától 14 aranylírára emelte fel és ezzel

harmadik helyre került Albánia és Spanyolország után.

Az 1930-as esztendőben — fejtezte Mussolini —

Vergillust a birodalmi nagyság, a mezők szépségének és termékenységének költőjét fogjuk emlékünnepekben dicsőíteni.

Fasiszta gondolkodás szerint azonban legszebb ünneplése az lesz, ha munkával áldozunk emlékének, ha újabb előrelépést teszünk az olasz mezőgazdaság terén.

Rugonfalvi Kiss István előadása Bethlen Gáborról

— *A Reggeli Ujság tudósítójától* —

A budapesti református teológiai akadémia ifjúságának *Kálvin János Kör*e vasárnap este nagyszabású emlékünnepet rendezett a teológia disztermben. Az ünnepet egészében Bethlen Gábor fejedelem emlékének szentelték.

Rugonfalvi Kiss István dr. debreceni egyetemi tanár Bethlen Gáborról hirdetett előadást. Kiss professzor szereplésének az a vita adott különös érdekességet, hogy — mint ismertes — Székfi Gyulával vivott polémiajának legújabb fejleményeként, történetirokból álló zsűrit ajánlott a Bethlen-kérdés eldöntésére és kijelentette, hogy amennyiben ez a bizottság az ő felfogása ellen foglalna állást,

lemond katedrájáról.

Rendkívüli érdeklődés mellett kezdte előadását Kiss professzor s az ószajru, atléta-termetű előadó hívős, szenvedélytelen, tudóstárgyilagossággal ismertette Bethlen Gábor hitéletét, egykorú források alapján.

— Van egy korszak, amikor még mai szenvedésünknek is többet kellett kiállania őseinknek és ez Bethlen Gábor korszaka. Akkor is a magyar nemzet megsemmisítéséről, kiirtásáról beszéltek és Bethlen Gábor rövid uralkodása alatt a magyar nemzetet a mélységből olyan magasságra emelte, ahol azelőtt századok óta nem volt. Ön bizalmat adott még az öt gyűlölt ellenségei lelkébe is.

— Bethlen Gáborról mindig azzal valóldják, hogy törökbarát, sőt hogy „török vallásra” is áttért, nos, ő még a jezsuitákat is megértte országában s az egyetértés és az államerdek volt legfontosabb szempontja. Komolyan hitte, hogy a hit Isten ajándéka és Istent sérti meg, aki ezt az ajándékot el akarja rabolni a másiktól. Csakis lelki fegyverekkel küzdött.

Érdekes adatokkal teli előadását Kiss professzor azzal végezte, hogy Bethlen Gábor fejedelem, aki árva gyermekként kezdte életét, mégis boldogabbá tudta tenni árva hazáját. Hosszas taps kísérte rugonfalvi Kiss István fejtegetéseit.

Juhász Gyula

ujra idegklinikára került

— *A Reggeli Ujság tudósítójától* —

Szegedről jelentik: Juhász Gyula, a kiváló költő ez év elején, szinte pontosan abban az időben, amikor Baumgarten-díjjal tüntették ki, súlyosan megbetegedett és kénytelen volt a *Siesta-szanatóriumba* vonulni. A fínom és mély költeményeiről országjárta ismert költő az utóbbi évek folyamán idegbajjal kapott és ez a betegség egyre inkább elhatalmasodott rajta, de a sanatóriumi ápolás nagyot lendített állapotán s tizhónapi kezelés után gyógyultán, vagy legalább is enyhülten távozott.

A sanatóriumból haza utazott Szegedre és édesanyjával lakott együtt. Alig teltől odahaza néhány napot, amikor megint erőt vett rajta a melankólia. Tétlenül ült egész napon át, összehajtott kezét, bámult maga elé, nézegette a régi bútorokat, anyja varrógépét és ha barátai állapota iránt érdeklődtek, sóhajtozva ennyit felelt:

— *Csak ülök és szenvedek!*

Három nap előtt nem bírta tovább a szenvedést és jelentkezett a szegedi egyetem idegklinikáján. Azóta *Nyíró* és *Stief* professzorok kezelik. A professzorok véleménye szerint állapota nem ad okot aggodalomra, de feltétlenül hosszabb ideig tartó pihenésre van szükség.

Itt említjük meg, hogy a minap különböző híreszteléseket kolportáltak a Baumgarten-díjasok sorában történő változásokról és a kombinációk szerint anyagi okok miatt úgy a szépirodalmi, mint a kritikai díjak sorát leszállítják és minden kategóriában 1930. évben csak négyen kapnak díjat. A Baumgarten-díj tanácsadó testületétől vett értesülésünk szerint mindez merő kombináció, döntésről január 18-ika előtt nem is lehet szó, ámde bármiképp alakuljanak is a dolgok, *amvni bizonyos, hogy Juhász Gyula költő feltétlenül a díjasok sorában marad.*

Jelentés a pesti kártyafrontról: a helyzet változatlan

Új trükköt találtak ki a belügyminiszteri rendelet kijátszására

— *A Reggeli Ujság tudósítójától* —

Csak néhány hónapja mulott el, hogy a belügyminiszter erélyesen véget kívánt vetni az egyre jobban elharapózó kártyaszüvedélynek s kiadta a klubok működéséről szóló 174.000. számú rendeletét. Egymás után jelentek meg a rendőrség és a belügyminiszterium emberei a különböző obskurus kártyatrükkökben, lepecsételték a helyiségeket, feloszlatták a rendszerint alapszabály nélküli működő egyesületeket, amelyek a kártyaklubok állandó menedzsereinek adtak helyet.

Azóta egészen új trükköt agyaltak ki a kártyázók vámszedői.

Két-három klub is működik ugyanabban a helyiségben és ha esetleg vizsgálat indul meg valamelyik klub ellen, a másik egyesület cégére alatt nyugodtan tovább folytathatja a játék.

Nemrégiben lett öngyilkos *Almásy Endre*, a Nemzeti Színház tagja, a színészek nyugdíjintézetének pénztárosa s ugyancsak a halálba hajszolta a kártya dr. *Sámuel Andor* pest-szentlőrinci ügyvédet. Mindegyik egy-egy újabb mementó arra, hogy a kártyázás kérdését végérvényesen

rendezni kell és — ha már magát a szenvedélyt végleg kirtani nem lehet, — csak a legálisan működő és ellenőrzött klubokban szabad megengedni a játékot.

Feloszlatta a belügyminiszter az egyik fővárosi tornaegylet klubját, később azonban megengedte a működését azzal, hogy kártyázni nem szabad a helyiségben. Ennek ellenére azonban a kártyázás tovább folyik. Ugyancsak vigan kártyáznak

a **KAOE** és a „**Vénfluk**” Teréz-körút 1. szám alatti klubjában, a **Közérdektől Liga Király-ucca 82. szám alatti levő helyiségekben.**

Három társaság cégére alatt, köztük a „**Független Művészek**” társaságának égisze alatt osztják a lapot az Erzsébet-körút 41. szám alatt, ahol az Erzsébetvárosi Országos Polgári Párt címen működő tömörülést feloszlatták.

Az **Andrássy-ut 47. szám alatti VI. kerületi Egységes Polgári Párt** és a Terézvárosi Polgári Kaszinó működik s természetesen ott is kártyáznak.

Teréz-körút 42. szám alatti a Te-

rézvárosi Társaskör működik. *Mind egyik egyesületnek jónévi, tisztességes elnöksége és vezetősége van, azonban emögött az alare mögött pinkavállalkozók szedik a szenvedély vámját.*

A klubokba való beiratkozás ma sem megy nehezen, annak ellenére, hogy *egyszerre több egyesületbe kell beiratkozni.* És a slepperek is kifogástalanul működnek, akiket már a

szállodai portások értesítenek arról, ha egy-egy gazdagabb vidéki játékos érkezik a fővárosba.

Egyébként a belügyminiszteriumban figyelemmel kísérik ezeket az eseményeket és dr. *Páskándi János* miniszteri titkár, a *kluboknak és egyesületeknek új felügyelője* már is jelentést tett a fővárosi kártyaklubok működéséről és a klubrendelet kijátszásáról.

Megalakult az Országos Week-end Szövetség

— *A Reggeli Ujság tudósítójától* —

Dinich Vidor kormányfőtanácsos hívta össze az előkészítő bizottság megbízásából tegnap este a társadalom, politika és közélet előkelőseit, akik nagyszámmal jelentek meg abból a célból, hogy megalakítsák azt a szövetséget, amely első céljál a week-end táborba való tömörülést tűzte ki. Még a nyáron *Scitovszky Béla* belügyminiszter volt az, aki mindenben magáévá tette a *week-end* kötelezővételét és már akkor megígérte a mozaikom szervezőinek azt, hogy minden föle telhető módon fogja támogatni ennek a kérdésnek törvényeszerű alapjait.

— *Szombat déltől hétfő reggelig a dolgozók számára biztosítani kell a hétfői pihenést* — mondta *Dinich Vidor* kormányfőtanácsos, az Országos Week-end Szövetség elnöke — *olyan programot jelent, amelyet jól végrehajtani maga is nagy munka.* Mindez a fontos és nagy munka általunk valószínűsíthető. Nemzeti szempontból és utódaik javára kell megszervezni intézményesen a dolgozók általános heti pihenőjét. *Dinich Vidor* volt az, aki ennek az országos jelentőségű mozgalomnak az élére állott és lehetővé tette, hogy az illetékes helyek magukévá tegyék ezt az elgondolást, hozzásegítették a mai alakuló közgyűlés megtartásához.

Az új mozgalmat *Csécsei Nagy Imre altábornagy* megnyitott beszédében vázolta és kiemelte azt, hogy a népszerű és a nagy társadalmi megmozdulás céljából mindenestel fontos, hogy a közélet, a sport és a gazdaság alapos ismerői álljanak a nagy mozgalom élére.

Ezután *Dinich Vidor* hosszabb és hatásos beszédében adta elő az Országos Magyar Week-end Szövetség messzemenő és nagy céljait. Közölte, hogy a hatóságok már előre is megígérték legmesszebbmenő támogatásukat, amelyért az egész alakuló közgyűlés előtt mond nekik hálás köszönetet. Fontosnak látja még azt is, — *mondotta Dinich Vidor* — hogy a

közlekedési vállalatok, a már meglévő hazai sport- és gazdasági szövetségek és egyesületek, továbbá az országos idegenforgalmi testületek is együtt működjenek ezzel az új alakulattal.

Utána dr. *Bodor Géza* ügyvéd terjesztette elő és ismertetette az új alapszabályokat, amelyeket el is fogadott az alakuló közgyűlés. Majd *Oszmann Elemér* a számos csatlakozó iratot ismertette és előterjesztette a jelölőbizottság által megajánlott jelölés vezetője névsorát és kérte annak elfogadását. A szövetség vezetősége a következőkből áll: Országos kormányfőtanácsos elnök *Ripka Ferenc* főpolgármester, társelnökök: *Csécsei Nagy Imre altábornagy* és *Kozma Jenő országgyűlési képviselő.* A szövetség országos ügyvezető elnöke *Dinich Vidor* kormányfőtanácsos. Az alakuló közgyűlés egyhangúlag megválasztotta a vezetőséget. Utána megválasztották még a kormányfőtanácsot, a gazdasági tanácsot és a választmányt, majd a többi tisztikari állásokat is betöltötték.

A megjelent előkelőségek között, akik a kormányfőtanácsban is helyet foglalnak, a következők jelentek meg az alakuló közgyűlésen: *Andréka Károly* főkapitányhelyettes, *Samarjay Lajos* államtitkár, a *Duna-Száva-Adria* Vasutársaság vezérigazgatója, *Scheuer Róbert* igazgató, fővárosi bizottsági tag, dr. *Óváry Ferenc* felsőházi tag, dr. *Förösvári Miklós* ügyvéd, fővárosi bizottsági tag, dr. *Vámossy Zoltán* egyetemi tanár, dr. *Orova Zsigmond*, *Körmeny-Ekes Lajos*, *Puréli Győző*, *Bárczy István* nyugalmazott miniszter, dr. *Bódy Tivadar* nyugalmazott polgármester a Hévíz vezérigazgatója, *Folkusházy Lajos*, a Beszkárt vezérigazgatója, *Dormándy Géza* és dr. *Domonyi Mór*, a hajózási vállalatok vezérigazgatója, dr. *Homonnay Tivadar* a Magyar Uszószoövetség elnöke, *Vécsey Ede* miniszteri tanácsos, a Magyar Szabadvezetők Egyesületének elnöke és még sokan mások.

Óttagu veszedelmes kirakatfosztogató bandát fogott el a rendőrség

A bűnszövetkezet eddig harmincnyolc betörést ismert be

— *A Reggeli Ujság tudósítójától* —

A zálogházakat ellenőrző detektívcsoport tagjai két nappal ezelőtt elfogták és előállították a rendőrségre *Lukesch Antal* huszonkét esztendő foglalkozás nélküli fiatalembert, aki az egyik zálogházban értékes holmit akart elzalogosítani. Vállalóra fogták és ekkor beismerte, hogy egy betörő bandának a tagja, amely bűnszövetkezet hosszú idő óta fosztogatja a nagyobb üzletek kirakatait. Vállomásában beismerte, hogy a sorozatos kirakatfosztogatásokat két társával, *Abrahám István* huszonegy éves tisztviselővel és *Rumm István* húsz éves autószerelő-segédével, valamint barátjával, *Benedikt Arankóval* együtt követte el. A detektívek *Benedikt Arankát* meg is találták, előállították a főkapitányságra,

ahol őrizetbe vették.

A kirakatfosztogató banda két tagját már nem tudták elfogni, mert, amint kiderült, Kaposvárra szöktek. A főkapitányság azonnal megkeresést intézett a kaposvári rendőrséghez, azonban ennek sem volt eredménye, mert kiderült, hogy a két tolvaj elutazott a városból és Budapest felé vette útját. Szombat este a tízórás gyorsvonattal kellett a banda két tagjának Budapestre érkeznie. A detektívek a kelenföldi állomáson már várták a vonatot és az egyik második osztályú kocsiában sikerült is *Abrahám István* és *Rumm István* megtalálni. Megkötözve szállították őket a rendőrségre. Az elfogott betörőbanda tagjai harmincnyolc kirakatvisszát és fosztogatást ismertek be. Letartóztatták őket.

Miért kellett Durini di Monza olasz követnek Budapestről távoznia?

— *A Reggeli Ujság tudósítójától* —

Gróf Durini di Monza. Olaszország volt budapesti követe, akit az olasz király Chile-be nevezett ki nagykövetnek, a múlt héten utazott el Budapestről. Durini buszutatásán, amint ismeretes, előkelő közönség gyűlt össze a Déli vasút pályaudvarán.

A volt követ távozása után immár nem leszünk ünneprontók, ha megírjuk, miért távozott Durini di Monza gróf Budapestről. Durini ugyanis felfelé bukott. Nagykövetnek nevezték ki, tehát előlépett, de olyan diplomáciai állomáshelyre került, amely a délamerikai nagyállamok között a legkevésbé fontos. Durini távozása előtt adott nyilatkozatában kijelentette, hogy két év múlva visszajön. Ez azonban csak annyit jelent, hogy két év múlva hosszabb szabadságra jöhet Európába, amint ez európai államoknak Amerika területén akkreditált diplomáciai képviselői sorában szokásos, éppen úgy, mint a hogy

az Amerikába helyezett diplomatákat sokkal ritkábban eszelelik már takarékosági okokból is.

Ez egyébként diplomáciai körökben közismert tény.

Durini tehát a közeljövőben alig kerül ismét európai vezető állásba, mert

Mussolini és az olasz külügyminisztérium bizalmát már nem élvezi olyan mértékben, mint régebben

Mussolini ugyanis nem kísérte jó szemmel a francia—magyar kulturakapcsolatok élénk kiépítését. Durini ezt nemcsak hogy nem tudta ellensúlyozni, de féltékenykedé-

sével olyan hibákat követett el, amit hivatásos diplomatáknak a külügyminisztériumi központok nem tudnak megbocsátani. Viszont

Franciaország budapesti követe, de Vienne, aki a frankóügy likvidálása után igen nehéz körülmények között foglalta el állását Budapesten, rövid két esztendő leforgása alatt olyan kitűnő eredményeket ért el, hogy II. osztályú követből I. osztályú követé léptették elő,

mert ezzel is jelezni akarta a Quay d'Orsay, hogy működése a legteljesebb elismerésre méltó.

Durini budapesti pozíciójának

gyengítéséhez nagy mértékben hozzájárult

exkluzív magatartása.

Egyes budapesti követségek tagjai val szemben egyenesen ridegnek mutatkoztak és ezek természetesen siettek Rómában is tudtul adni hogy

Durini személye miatt kénytelenek Budapesten az olasz kö-

vetséggel való érintkezésüket a minimumra korlátozni.

Mussolini, aki minden európai hatalommal igyekszik a legjobb viszonyban állni, Durininak magatartását kifogásolta és amint az eredmény bizonyítja, Durininak távoznia kellett — Chilebe.

Castiglioni Camillo két napig Budapesten tartózkodott Itteni telkeinek értékesítéséről tárgyalt

— *A Reggeli Ujság tudósítójától* —

Érdekes vendége volt az elmúlt héten a fővárosnak, akiről azonban esodálatosképpen teljesen elfeledkezett a közgazdasági sajtó. Castiglioni Camillo, az egykori bécsi pénzfejedlem, inkognitóban Budapestre érkezett, két napon keresztül a Dunapalotában lakott

és rövid itt tartózkodásának ideje alatt több előkelő közgazdasági pénzemberrel folytatott tárgyalást. Castiglioni Camillo, aki tudvalevően már hosszú idő óta Párisban lakik, azért jött Budapestre,

hogy itteni ingatlanjainak értékesítését megbeszélje.

Látogatásának idejére esett éppen a Mussolini-féle szoborleleplezés, amelyen a Magyar-Olasz Bank egész igazgatósága, Eber Antallal az élén megjelent és ahová Castiglioni Camillót, a Magyar-Olasz Bank volt elnökét is meghívták. A szoborleleplezés után nagy bankett volt, amelyen Castiglioni is résztvett. Negyvennyolc óras tartózkodás után Castiglioni visszatért Párisba. Az egykori bécsi pénzfejed-

lem, aki töméntelen milliárdoknak volt az ura, budapesti tartózkodásának ideje alatt

rendkívül szerényen élt

és akik találkoztak vele, azt mondják, hogy Castiglioni azokból a nagyuri költséges szűzőiből már semmit sem tartott meg és egész kispolgári keretek között rendezte be az életét.

*****

Revolverharc Berlin utcáin

— *A Reggeli Ujság tudósítójától* —

Berlin déli részében tegnap este valóságos revolverharc volt egy munkanélküli és a rendőrök között.

Stempel Kurt munkanélküli viszálykodást kezdett a családjával, hirtelen revolverhez kapott és anyjára és fivérére lött. Ervin fivérért súlyosan megsebezte. A lövöldözésen megrémült szomszédok föllármázták a rendőrséget, de Stempel kirohant eléjük az utcára és revolveréből sortüzet adott le rájuk, a rendőrök viszonzták a tüzelést és Stempel életveszedelemesen megsebesült.

NAGY KARÁCSONYI SZÖVETAKCIÓNKRA

annál meggyőzőbben hívhatjuk fel t. tagjaink és vevőközönségünk figyelmét, mert a M. kir. Anyagvizsgáló Intézet szakvéleménye szerint a bemutatott és általa megvizsgált szöveteink színe, anyaga, szakítóereje és minősége minden tekintetben kifogástalan.

Készpénzvásárlásnál dec. 31-ig 10% pénztárgedmény!

3 méter divatöltőnyiszövet, az egész — — — — — P 36.—
3 „ sötétkék vagy fekete kammgarszövet — — — — — „ 60.—
Az öltöny készítési díja netto P 40.—, 60.—, 72.—, 88.—

Női ing	— — — — —	P	2.40
Nadrágkombiné	— — — — —	„	3.80
Férfi schiffoning	— — — — —	„	3.80
Frakking Ia	— — — — — P 14.20,		16.80
Pyjama	— — — — —	P	12.80
Angol gyapju zokni, féláron	— — — — — P 2.—, 3.20 és		3.50
Női nadrág Ia	— — — — —	P	1.70
Kötött mellények és pulloverek	— — — — — P 7.—, 9.— és		11.50
Ia tennisflanell	— — — — —	P	.98
Fehér függőnygrenadin, dupla széles	— — — — —	„	1.20
Jumperkelmék, decens mintákban	— — — — —	„	4.-től
Női házicipó Ia	— — — — —	„	6.90
Férfi házicipó Ia	— — — — —	„	7.60
Házikabát a legjobb ajándék	— — — — — P 38.—, 46.— és		32.—
Elegáns női télikabát valódi szőrmegallérral	— — — — — P		52.—
Jumperruha, sokszáz mintában	P 35.—, 43.—, 48.—, 50.—		66.—

Kedvező részletfizetési feltételek!

A Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Termelő és Értékesítő Szövetkezete Ruházati Aruházai:

Budapest, V., Gróf Tisza István ucca 18. Budapest, IX., Mester ucca 15-17.
Budapest, I., Attila utca 14.

A keleti pályaudvartól öt perc az ut Ázsiáig

Földalatti kunyhók és gémeskutak a város közepén

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

— *Tessék beszélni!* — ezt a vilamoskalauz mondja a keleti pályaudvartól és hogy a keleti pályaudvartól néhány percnyire Ázsia van, azt mindenki maga megállapíthatja, aki leszáll az Aréna-ut és a Thököly-ut derekán.

A régi Lóversenytéren keresztül új utat építettek. Az utól balra éjjel-nappal folyik az építkezés. Épül az Autóbusz Rt. új óriási garázsa. A keskeny utat, amely a garázshoz vezet és amelyen két egymással szembejövő autóbusz nem fér el, vakító fényű villanykörtek világítják, egy lépés azonban az uton túl a Stefánia-uti toronyig Ázsia ferül el.

Szakadó esőben cuppog a sár a lábunk alatt. Rozoga faállványon, mint a bajnoki korhely fején a kalap, ferdén áll a petróleumlámpa.

Nines vízvezeték azon a területen,

ahol egy-egy nagyobb verseny napján évtizedekkel ezelőtt millió-köbméter számsra loesolták a vizet. Fedetlen tetejű gémeskutak látják el a város szívében fekvő Ázsia esaknem állati sorban élő lakóinak a vízszükségletét. Mert laknak ezen a területen. Laknak, sőt gazdálkodnak. A város drága béreért adta ki a földnek néhány ölet szegény kertészeknek, akik megpróbálják, hogy az elgyötört talajból turják ki maguknak a bérén felül a megélhetés keserves fillereit.

A kertészek mégis arisztokratáknak érzik a nyomortelepnek.

Ök a föld felett laknak, mindegy, hogy fabódében, vagy vályoghóly összetakolt kalyibában. Az Arénauti lóversenyter polgárai és proletáriai

a föld alatt huzódnak meg.

A földbe ástak téglalakú mélyedést, amelyet szalma- vagy deszkafedővel borítottak s ebben laknak — családok. Minden családnál néhány apró gyerek, mint az ördögfiókák, úgy bujnak elő, piszkosan, gondozatlanul földalatti odúikból.

Kár a Budapesten megforduló idegeneket a messze Hortobágyra vinni, itt Pesten is lehet mutatni nekik gémeskutait.

Legrémesebb egy fellábu hadirokkant. Az egyik szalmakazal aljából bujt elő, ahol vadkot kapart magának

ny, mint vidéken a kutyák. Mint a madárjésztő, szurtos, egyenesen állati sorban él.

Beszéde zavaros, alig tud a kérdésre válaszolni, látszik, hogy sorsa az esztét is meghibbantotta. Megijed, amint építeni kezdtek a környéken.

— Hun fogok hálni, ha teleépítik házakkal a teret? — sopánkodik a szomszédainak.

Nem volna teljes a riport, ha a kultúra áldásairól nem emlékeznék meg, a földbevájt kunyhók teteje felett antennadrótok feszülnek s estánként, amikor kigyullad a petróleumlámpa — rádiózik Budapest legelhagyottabb páriái.

Egy örült vidéki gazdálkodó le akarta szurni a Harmincad-uccában posztoló rendőrörszemet

A veszélyes helyzetben levő rendőr rálőtt támadójára

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

Vasárnap hajnali három óraker izgalmas kalandja akadt a Harmincad-ucca sarkán szolgálatot teljesítő 3077. számú rendőrörszemnek. Ruff István rendőr a Hazai Bank palotája előtt állt posztol, amikor egyszerre csak észrevette, hogy a Vörösmartytér felől egy tagbaszakadt férfi közeledik feléje, a hátán egy meglehetősen nagy zsákot cipel. Amikor az ismeretlen férfi a rendőrhöz ért, ez megállította és igazolásra szólította. Az ismeretlen férfi egy szempillantás alatt ledobta a hátán levő zsákot, hangosan szitkolózni kezdett.

rárohant a rendőrré és jobb kezében megvillant egy hosszú pengéjű kés.

A rendőr utolsó pillanatban tudta csak a támadó szurását elhárítani, kardját már nem tudta kirántani,

de előkapta a pisztolyát s a támadó felé irányítva, el-sütötte.

A revolvergolyó a támadó balvállát surolta, könnyebben megsebesítette, úgy, hogy a rendőr most már le tudta fegyverezni. A kihívott mentők a megsebesült embert a Rókus-kórházba szállították, ahová természetesen a rendőr is követte. Itt azután bekötötték vállsebét s egyben megállapították,

hogy Berrovics Vencelnek hívják,

harminchat esztendő, velencei lakos, gazdálkodó. Előállították a főkapitányságra, ahol a rendőr orvos megvizsgálta s megállapította, hogy *ön-és közveszélyes örült*. Vasárnap délelőtt beszállították a lipótmezei elmeegógyintézetbe.

Rejtélyes öngyilkossági kísérlet egy Erzsébet-köruti orvos lakásán

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

A főkapitányság öngyilkossági ügyekkel foglalkozó osztálya napok óta rejtélyesnek látszó öngyilkossági kísérlet ügyében folytatja a nyomozást.

November 30-án az Erzsébet-körút 35. számú ház első emelet 6. szám alatti lakásában, amelynek dr. Deák László orvos a főbörője, súlyos mérgezési tünetek között találtak egy újpesti urileányt. A fiatal leányt, névszerint Adler Ilonkát a helyszínrre hívott mentők

a Rókus-kórházba szállították, ahol ápolás alá vették.

Az Erzsébet-körút 35. számú házban már hosszabb idő óta bérel lakást dr. Deák László orvos. Az orvos azonban hónapok óta nem lakik itt, csupán felesége, aki a lakás egy részét Ruder Gusztáv fogtechnikusnak adta bérbe. A fogtechnikus dr. Kovács György orvossal együtt fogorvosi rendelőt rendezett be. Adler Ilonka, aki hozzátartozóinál Újpesten lakik, ismeretségben áll Deák Lászlónal.

val, sőt a fogtechnikussal is megismerkedett. Az urilasszony és az újpesti urileányt igen jóbarátságot tartottak fenn és Adler Ilonka ugyszólván nap-nap után megfordult dr. Deák Lászlónál lakásán. November 30-án, szombaton ugyan-csak meglátogatta barátinőjét és alighogy megérkezett, bement a fogorvosi rendelőbe, ahol senki sem tartózkodott.

A gyógyszeres szekrényből kü-lönléle mérgeket vett ki.

azokat báleöntötte egy pohárba és kevés vízzel együtt bevette. Pár perccel később Adler Ilonka már rosszul lett.

eszméletlenül vágódott el a földön

és így találtak red, amint göresök között vonaglott. Hogy az öngyilkossági kísérlet mögött mi rejlik, azt még a nyomozás pontosan nem állapította meg. Adler Ilonka, aki a Rókus-kórház első emelet 27. sz. kórtermében

napokon keresztül élet-halál között lebegett,

most már túl van a veszélyen és a szombati nap folyamán a kórház-ból újpesti lakására szállították s további orvosi kezelésben ott részesül.

Leleplezték az első emléktáblát a Hadtörténelmi Múzeumban

A marosvásárhelyi honvédek vasárnap tartották meg első ezredünnepüket

— A Reggeli Ujság telefonjelentése —

A Várhegy északi sarkán lévő *Kapisztrán*-templomban, félórára rá a Bécsikapu-féle evangélikus templomban ma délelőtt ünnepélyes istentisztelet volt. A marosvásárhelyi 22. honvédegyezred ma tartotta meg első ezredünnepét. Az istentisztelet után, fél-tizenegyrekor a *Bástya-sétányon* levő és atalakítás alatt álló *Had-történelmi Múzeum* elé vonult a tömeg, amelynek folyosóján elsőnek a marosvásárhelyi honvédek emléktábláját állították fel. A tolongásig megtelt folyosón először *Than* Károly altábornagy tartotta meg nagyhatású emlékbeszédét, mint aki az ezrednek három háborus esztendőn keresztül ezredparancsnoka volt a harctéren és akit az ezred bajtársi szövetsége ügyvezető díszelnökévé választott. Az ő beszéde után *Kirchlechner* Károly tábornok a bajtársi szövetség nevében tartott megrázó, erősen irredata-izű emlékbeszédet, majd a középferencvárosi daloskört elénekelte a Himnuszt és a Magyar Hísekegyet.

Befejezésül *Aggházy* Kamill nyugalmazott ezredes, a Hadtörté-

nelmi Múzeum igazgatója, aki maga is székely leszármazású, megható beszéd kíséretében átvette az emléktáblát.

A folyosóról a Hadtörténelmi Múzeum dísztermébe vonult a tömeg, élén *Csanády* Frigyes lovassági tábornokkal és az ő jelenlétében tartotta meg a 22. honvédegyezred bajtársi szövetsége első nyilvános közgyűlését. A közgyűlésen a hivatalos bejelentések után a tartalékos és a más vidékről odaszármazott bajtársak nevében *Sényi* Pál dr. tartotta meg emlékbeszédét. Ezután a hivatalos választás eredményének felolvasása következett. A bajtársi szövetség vednökeiül *Czibur* László nyugalmazott ezredes, *Köllő* Ignác nyugalmazott marostordai alispánt és dr. *Sebess* Dénes nyugalmazott államtitkárt választották meg, dízelnökké való megválasztásukat pedig el is fogadták a megválasztott báró *Szurmay* Sándor és *Csanády* Frigyes lovassági tábornokok, jákjai *Gömbös* Gyula honvédelmi miniszter, *Sipőcz* Jenő polgármester, *Molnár* Dezső nyugalmazott altábornagy és *Ugron* Gábor nyug. belügyminiszter.

Automobil és motorkerékpár karambolja a Kerepesi-úton

A szerencsétlenség után az autó vezetője elrobogott a helyszínről — Az autó letört alkatrészre nyomra vezette a rendőrséget

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

Szombaton este a Kerepesi-út 64. számú ház előtt a Bp. 40—382 rendszámot viselő motorkerékpár, amelyet *Malovecz* Mihály rákospalotai lakos postatisztá vezette, összeütközött egy vele szembejövő személyautóval. Az összeütközés következtében *Malovecz* Mihály lezuhant a motorkerékpárról és súlyos sérülésekkel került el az uttsten. A motorkerékpár teljesen összetört, az autó azonban csak jelentéktelen sérüléseket szenvedett, úgy hogy az összeütközés percében teljes erővel indította a motort a gépkocsi vezetője és

hányójának egy darabja. Ennek alapján azután megindították a nyomozást és vasárnap hajnalban már sikerült is a szerencsétlenség színhelyéről elrobogott autó rendszámát, sőt magát a kocsit is megtalálni. A főkapitányság központi ügyeletéről ugyanis értesítették az összes örszobákat, hogy a területükön levő garázsokban tartsanak raziát és vizsgálják meg az éjszakai órákban beérkező automobiloikat. Ennek az erőlyes és gyors intézkedésnek meg is volt az eredménye, mert vasárnap hajnalban jelentették az I. kerületi kapitányságról, hogy a Horgony uca 2. szám alatt levő Gellért-garázsban

elszáguldozt a szerencsétlenség színhelyéről.

Mire a rendőrörszem a helyszínrre ért, már csak az összetört motorkerékpárt, a *megsebesült postatisztát* és igen sok járókelőt találtak, akik körülállták a földön fekvő, megsebesült embert és széttört motorkerékpárt. A rendőrörszem a helyszínen egy *pléhdarabot talált*, amelynek a színről megállapították, hogy az összeütközést előidéző autó sár-

meztaláltak a Bp. 29—361. rendszámot viselő személykocsit,

amelynek egyik sárhányója erősen megsérült, illetve egy darabja hiányzik. Az autót azonnal lefoglalták s megállapították, hogy *Fodor* Lajos tulajdona.

A rendőrség megtette a szükséges intézkedéseket, hogy az automobil vezetőjét előállítsák a főkapitányságra kihallgatás végett.

„A nemzeti talpraállítás érdekében még az éhhalált is vállaljuk“

A köztisztviselők köszönete a Reggeli Ujságnak

— *A Reggeli Ujság tudósítójától* —
Lapunk dec. 2-iki számában foglalkoztunk a *Segédhivatali Tisztviselők Országos Szövetségének* naggyűlésével és ebből az alkalomból vezéreiket is iruttuk az állami tisztviselőket sajnaru helyzetéről. A Szövetség igazgatóválasztmánya legutóbbi ülésén köszönetet mondott a Reggeli Ujságnak, amiről hosszabb levélben értesítette szerkesztőségünket.

— *A vezérükben megnyilatkozó meleg emberi érzés — írta — a megtevesztett közvélemény elvesztett rokonszenvének visszanyerése szempontjából*

Hazafias érzéseiben és a magyar állam iránti hűségben még sem inogtak meg soha egy pillanatra akár az éhhalált is, ha a nemzeti talpraállítás érdekében minden oldalról az övékéhez hasonló

rendkívül sokat használ az egész tisztviselőtársadalomnak. Az értékes jóindulatot nem pazarolja érdemetlen emberekre, mert talán egyetlen társadalmi réteg sem nélkülözött és szenvedett annyit, mint a mi karunk, melynek — sajnos — olyan tagjai is vannak, akik 10—14 évi lelkiismeretes hivatali munka után, sokszor két-három családdal — még mindig 90—120 pengős havi fizetésekből tengődnek, s akik a lemondásoknak olyan kálváriáját járják évek óta, ami minden emberi erőt és minden emberi elképzelést messze felülhalad.

állam iránti hűségben még sem, sőt még ma is vállalnak akár az éhhalált is, ha a nemzeti talpraállítás érdekében minden oldalról az övékéhez hasonló öneládozás mutatkozik.

Sajnos, nem így van, s éppen ezért kellett a naggyűlésen panaszos szavunkat hallatnunk és kiemelni, hogy az emberfeletti terhek viselését egy nem bírjuk tovább, ha ezért elismerést és megértést helyett bizonyos oldalról még az adófizetők naggyűlésének ellenszenvét is ellenünk irányítják. Mert hiszen ez

történt, s hogy a gazdasági válság igazi okait — elhibázott közéleti ténykedéseket és a kartelek kártékony kilengéseit el-leplezhessék, minden ellenszenvet az ugynevezett bürokrácia ellen zúdítottak. S bár magunk elismerjük, hogy ennek a bürokráciának csakugyan vannak elpusztításra megérdemelt növényzei,

de a bürokrácia apró munkái arra talán mégsem szolgálhattak okot, hogy az ország helyzetében beállott kedvezőtlen szorongatásnak minden következményét reájuk hárítsák és a felzúduló közvélemény kibékítése kedvéért megint őket vessék alá újabb megtizedeltetésnek.

log, mint — mondjuk — Budapest éjszakai életének vagy a családi szentély díszkört eseményeinek lihegő fölhasználása. S mégis ezeknek a pertraktálására mindenkor hasábok jutnak a mi mostani helyzetünkkel szemben érzéketlenül begombolkozott egy-nemely sajtótermék hasábjain.

Keserű szájjal állapítottuk meg, hogy néhány lap ószinte támogatásától eltekintve, a legtöbb sajtótermék csak néhány sorban emlékezett meg a naggyűlésünkről. Pedig a közszolgálat apró robotosainak panaszos segélykiáltása is volna annyira országos jelentőségű do-

resztényszocialista gyűléseket nem engedélyezték. Az eszme ennek ellenére mindjobban tért hódított és a háború és a forradalom viharain keresztül is sikerült a keresztényszocializmus teljes épségben ámenteni. Ezután énekszám következett, a Beszkárt kelenföldi főmihelyének dalárdája néhány hazafias dalt adott elő, majd Szabó Gyula szavalta el Kiss Menyhértnek a 25 éves jubileumra írt alkalmi költeményét.

A magyar keresztényszocialista mozgalom negyedszázados jubileuma

— *A Reggeli Ujság tudósítójától* —

A *Keresztényszocialista Egyesületek Országos Szövetségébe* tömörült szakszervezetek fennállásuk 25 éves évfordulója alkalmából vasárnap délelőtt a Szent István Társulat székházának dísztermében jubiláris díszközgyűlést tartottak, amelyen a vidéki szervezetek kiküldöttei is csaknem teljes számmal megjelentek. Résztvett a jubiláris naggyűlésen *Liber Endre* székesfehérvári tanácsnok, *Meskó Pál*, a *Hungary* igazgatója, *Csepreghy-Horváth János* és *Lakatos Géza* törvényhatósági bizottsági tagok, *Müller Antal* és *Pekovics János* a Keresztény Iparoszsövetség vezetői, *Tabódy Tibor* a *Regnum Marianum* egyházközség elnöke, *Kossalka János* műegyetemi tanár és számosan mások.

Az ünnepi beszédet *Haller István* volt miniszter mondta, aki a keresztényszocialista mozgalom eszméi tartalmáról beszélt. Rámutatott, hogy a kapitalizmus kamaszkorában minden kereszttüpi erővel igyekezett magának pénzt, palotákat, gyárakat, bankokat gyűjteni és közben teljesen megfeledkezett a gyárak árnyékában felnövekedő éhes és sápadt embertömegekről.

A szociáldemokrácia forradalmi uton akart ezeket az állapotokat segíteni, a keresztényszocializmus pedig a békés kiegyenlítés eszközeivel.

Meg kellett tanítanunk — *egymond — az ország hatalmasait, hogy a két mozgalom közül tudjanak disztinquirálni, meg kellett magyarázni, hogy az állam és az egyház nem lehetnek ellenségesek a munkásságnak.*

A nagy számban egybegyűlt hallgatóközönség pereckig tartó tüsszel adott kifejezést tetszésének a beszéd után, majd az elnöklő *Szabó József* néhány lelkesítő szöveget beleszótta az ünnepi közgyűlésbe.

A diszközgyűlést *Szabó József* volt nemzetgyűlési képviselő elnöki megnyitójával vezette be, aki röviden méltatta a nap jelentőségét. Ezután *Moravitz Lajos* igazgató tartott kimerítő előadást a magyar keresztényszocialista mozgalom történetéről. Elmondotta, hogy az első keresztényszocialista munkásszervezetét *Giesswein Sándor* alapította még 1897 őszén. Néhány év múlva már a Szent Imrész ifjúság körében is tért hódított az eszme, ahol *Lakatos Géza* dr. akkor még egyetemi hallgató vette kezébe a zászlót. Az első nyilvános gyűlést Szombathelyen tartották meg 1903-ban.

— *A kormánykörök eleinte feltűnő hidegen kezelték a mozgalmat, az alapszabályokat alig akarták jóváhagyni, a ke-*

A „KÉVE“ ruházati áruház szövetkezel

IV., Kossuth Lajos-utca 20.
Tíz éves fennállásának alkalmából nagy karácsonyi vásárt rendez
rendkívül leszállított áron

Csak megbízható jó árut ajánlunk, nem pedig e célra összevásárolt selejtes árut.

Karton a híres Goldberger és Kartonyomó-gyárból — — — — P	— 88	Férfi-ing, prima anyagból — — — — — P	6.90
Tennis flanel, prima Fil-tex minőség — — — — P	— 98	Férfi hálóing, prima minőség — — — — — P	6.90
Női ruhaszövet, tiszta gyapjú, 100 cm. széles — — — — — P	4.90	Hőcípő, prima minőség — — — — — P	13.50
Selyem harisnya, G. F. B. „BEMBERG“, nagyon kis hibával — — P	3.90	Kész férfiföltönyök, tiszta gyapjú — — — — P	69.—
Pulover, tiszta gyapjú P	15.—	Kész férfi télikabát, tiszta gyapjú, bársony-gallérral — — — — P	110.—
		Férfi borkabát, prima minőség — — — — — P	110.—

ÖSSZES OSZTÁLYUNKBAN NAGY ÁRLESZÁLLÍTÁS! MARADÉKOKBAN IGEN NAGY VÁLÁSZTEK!
LEGNAGYOBB ELŐZEKENYSÉGGEL VARJUK IGEN TISZTELT VEVŐINKET!
ÁRUHÁZUNKAT REGGEL 8-tól ESTE 7-ig TARTJUK NYITVA!

Jár-e provízió a kormányfőtanácsosi méltóság kijárásáért?

Megegyezés folytán megszüntették a Friedmann Ernő kormányfőtanácsos kinevezése körül támadt polgári pert

— *A Reggeli Ujság tudósítójától* —

A *Reggeli Ujság* múlt heti számában megírtuk, hogy a törvényszéken december 7-én tárgyalták azt az érdekes polgári pert, amely egy kormányfőtanácsosi kinevezés körül támadt.

Friedmann Ernő, az Angol-Osztrák Bank leépített igazgatója hónapokkal ezelőtt baráti összeköttetésbe került *Bolgár István* külügyi megbízottal, aki hajlandóan mutatkozott arra, hogy az illetékes körök figyelmét Friedmann Ernő közgazdasági tevékenységére felhívja és számára a kormányfőtanácsosi kinevezést megszerezze. A megállapodás szerint Friedmann Ernő a kormányfőtanácsosi kinevezésért

kes per aktáit elővette, hogy a tárgyalást megkezdje, a felperes ügyvédje a következő bejelentést tette:

— *Kérem a periratokat az íratárba helyezni, mert megegyezés folytán az ügyet szüneteltetem.*

— *Akkor viszont én kérem a tárgyalás megtartását — mondotta az alperes Friedmann Ernő ügyvédje, mert a békés megállapodás arra vonatkozik, hogy Bolgár István a pert teljesen megszünteti és nem pedig szünetelteti.*

E kérdés körül párperces vita keletkezett a felperes és az alperes ügyvédje között, mire csakhamar megállapodtak abban, hogy tulajdonképpen teljesen mindegy, akár szüneteltetik, akár megszüntetik a pert, a lényeg az,

hogy perenkívüli megegyezés jött létre Friedmann Ernő és Bolgár István között.

mire Bolgár István ügyvédje a per megszüntetését kérte a tárgyalást vezető bírótól.

Az érdekes per tehát nem került érdemleges tárgyalás alá és így Friedmann Ernő kormányfőtanácsosi kuliszaitkai nem ismerhette meg a nyilvánosság. Jogászkörökben is igen sajnálják, hogy ez a furcsa ügy nem jutott bírói ítélet alá,

mert ettől egy elvi jelentőségű kérdés eldöntését várták.

Arról volt szó ugyanis, hogy ilyen közbenjárási eseteknél jogos-e a provízió, illetve közbenjárási díj megállapítása és követelése és a bíróság peres esetekben milyen álláspontot foglal el.

Az is érdekességéhez tartozik még az is, hogy Bolgár István ügyvédje huszonegy tanút jelentett be arra vonatkozólag, hogy Friedmann Ernő az ipari konzulensi állásra valóban komoly ígéretet tett annakidején.

Öreg jogászok kijelentései szerint hasonló per még nem foglalkoztatta a magyar igazságszolgáltatást és, sajnos, ennek a pernek a megszüntetése sok olyan részletet hagyott a homályban, amelynek feltárása talán közérdekes lett volna. Most azonban Friedmann Ernő kormányfőtanácsos a per megszüntetésével zavartalanul élvezheti kormányfőtanácsosi kinevezéssel járó címet.

kilencezer pengőt fizet Bolgár Istvánnak

és ezenkívül egy nagy iparvállalat ipari konzulensi állását ígérte oda Bolgárnak eredményes közbenjárása után. Friedmann Ernő a kormányfőtanácsosi kinevezést meg is kapta és mint a periratokból kitétnik, ezért *háromezer pengőt fizetett* előre Bolgár István kezéhez és hater pengővel adós maradt. Ennek az összegnek a megfizetésére Friedmann Ernő kormányfőtanácsost már több ízben felszólította Bolgár István, azonban minden eredmény nélkül. Végül is Bolgár István jogosnak tartva követelését, dr. Fodor Hermann budapesti ügyvéd útján polgári pert indított Friedmann Ernő ellen hater pengő tőke és annak kamatai iránt, valamint keresetében követelte a Friedmann Ernő által kifizetésbe helyezett

ipari konzulensi állás. * ronatközö ígértének beváltását.

A per különösen jogászkörökben, de a közgazdasági világban is érthetően nagy feltűnést keltett és a december 7-iki tárgyalást élénk érdeklődés előzte meg. *Thomay Ernő* törvényszéki bíró délelőtt tíz óra tájé ki a tárgyalás megkezdését. Már jóval előbb ügyvédek és újságírók egész csapata jelent meg a tárgyalóteremben és türelmetlenül várták a Friedmann-Bolgár-fele tárgyalás megkezdését. Friedmann Ernő képviselőtében dr. *Szigethi László* ügyvéd jelent meg és amikor a bíró az érde-

Antal Géza Pápa diszpolgára.
Pápról jelentik: Pápa város közönsége ma délnél diszközgyűlést tartott Antal Géza dr. református püspök tiszteletére és átadta Antal püspöknek a diszpolgári oklevelet. Ez a kitüntetés utoljára Jó kai Móri érte. Antal Géza dr. gondolatokban gazdag beszéddel köszönte meg a kitüntetést. Délután többszáz teritékes ebéd volt.

Emléket állítottak négy hírlapíró jeltelen sírjára. Vass József népjóléti miniszter, mint a Magyar Hírlapírók Országos Nyugdíjintézetének elnöke, megalapítandót, hogy a jeltelen sírban nyugodt neves újságírók sírját emlékkövel jelöljék meg. Vasárnap délelőtt négy sírlemléket avattak fel. A rákoskeresztúri köztemetőben déli 12 órakor avatták fel Zsoldos László sírlemlékét. Az avatóbeszédet Kilián Zoltán mondotta. Ugyanekkor a rákoskeresztúri izraelita temetőben felavatták Szomaházy István sírlemlékét, ahol Kárpáti Aurél, Bródy Miksa sírlemlékét, ahol Harsányi Zoltán és Mandorszky Richárd sírlemlékét, ahol Lengyel László emlékezett meg az elhunyt újságíróról.

A spanyol király családja elutazott Párisból. Párisból jelentik: A spanyol királyt a két infáns kíséretében ma délelőtt elhagyta Páris. A pályaudvaron a párisi spanyol nagykövetség tagjai, valamint a köztársasági elnök megbízottja üdvözölte a távozó királyt.

Hatszáz postagalamb repült el vasárnap délelőtt Budapestről. Vasárnap fejeződött be a Budapesti Nemzetközi Baromfiállítás, amelynek vasárnap délelőtt volt a legérdekesebb eseménye. Tizenegy órakor többszáz főnyi közönség jelenlétében a kiállítás rendezője a Tenyészállatvásártelep lovaspályáján felállította a postagalamb-kezeceket, amelyeknek ajtaját egyszerre nyitották ki. hatszáz postagalamb emelkedett egyszerre a levegőbe. Mintegy nagy felhő gomolygott a telep felett a sok galamb, majd rövidesen csoportokra tagozódtak és szétrepültek a szélrozsza minden irányában.

Fiers Elek tragikus halála. A Budapesti Család uceai református egyházzsírja felkésze. Fiers Elek, vasárnap délután váratlanul elhunyt. Fiers 43 évet élt. Irodalmi téren is fellépést kellett, amikor nemrég kiadta „Isten pénzügyei” című könyvét. A minap súlyos vesegyuladással szállították a Bethesda-kórházba. Szabó Ince tanár meg is operálta, ez azonban már nem segített rajta. Négy gyermeke és felesége sz. Soltész Irén gyászolja.

A „Tanitónő” párisi előadása. Párisból jelentik: Tegnap este mutatta be a párisi magyar színház a „Tanitónő” című darabját. A címszerepet Fenyő Emil játszotta nagy sikerrel. Neki és valamennyi szereplőnek bőven kijutott a tapshól. A közönség a színház nézőterét zsufolásig megföltötte. Az előadásban megjelent báró Villani Frigyes párisi magyar követ, valamint a követség számos tagja.

Halálhír. Özv. Schmolka Samu 69 éves korában szombat este elhunyt. Hétfőn délután 3 órakor temetik a rákoskeresztúri temetőből. Halálát kiterjedt rokonság gyászolja.

Hirtelen halál. Hiros Henrik negyvenhat éves géplakatos Visegrádi-ucea 68. számú ház előtt hirtelen összeesett és meghalt. Hirtelenségét a törvényszéki bonctani intézetbe szállították.

Betörés. Özv. Hillebrandt Ferencnek kereskedő neje Nefelejts-ucea 54. számú lakásába ismeretlen tettesek betörték és kétezer pengő értékű holmit magukkal vittek. A rendőrség a tolvajokat keresi.

A Felső-Margitszigeti dunaparton mellbelötte magát egy elegánsan öltözött fiatalember

— A Reggeli Újság tudósítójától —

Vasárnap este nyolc óra tájban a Felsőmargitsziget Budára néző dunaparti sétányán egy köpadon eszméletlenül fekvő, állított mellü fiatalembert talált az őrszemes rendőr. A Margitszigetnek ez a pontja az esti órákban teljesen elhagyatott és csak a szolgálatban lévő rendőr végzi szokásos körsetáját. Nyolc óra körül a szigeti úton haladó néhány járókelő, de a rendőrszem is

tompa dörrenésre lett figyelmes. Elindultak a lövés irányába és így találták meg lent a Duna partján az állított mellü, erősen verző, elegánsan öltözött, huszonhárom-huszonegy év körüli férfit. A fiatalember felsőtestével előredőlt a köpad ülésén, melléből erősen pattzott a vér

és közvetlenül a pad alatt feküdt a Browning-pisztoly.

~~~~~

Örffy Imre előtt, aki megmentette a hazát. Megmentette pedig azzal, hogy szándéka a bürokráciát, megmentette a munkaidő meghosszabbításával, a közvelen érintkezés meglepő formáival, a tisztviselő munkaidő meggyorsításával, mert semmi sem hiányzott, csupán ez. Egy pillanat alatt szétoszlának fejünk felett a felhők, a szél elfújja a ködöt s a boldogság és jólét napja mosolyog ráunk. Nem lesz munkanélküliség, megszűnik az adósról, szegény tisztviselők jóllaknak abból, hogy többet dolgozhatnak s a gazdasági élet vérkeringése megindul tisztán azért, mert egyszerűítik a közigazgatást és pont Örffy Imre szándéka meg a munkát, amelyet eddig is elvégztek s a hivatalokat, amelyek, ha bizonydalmasan is, de mégis csak elintézték a maguk dolgait. Ennél nagyobb szolgálatot a honalapítók óta nem tett senki sem szegény Magyarországnak, s a nagy öllettermő igazán megérdemli, hogy a megrendszabályozott tisztviselőkkel együtt mindenki levegője előtte kalappját.

~~~~~

Krobatin tábornagyot Bécsben elütötte egy autó

Bécs, december 8.

Ma délután egy gépkocsi, amelyben Chmel Károly ügyvéd volt, összeütközött egy tehérgépkocsival. Chmel gépkocsija oldalra sodródott és az éppen arra haladó 80 éves Krobatin Sándor tábornagyot, vala-

mint egy Heller Hermína nevű 76 éves hölgyet, aki kíséretében volt, földredebta.

Heller asszony agrárközönséget szenvedett. Krobatin tábornagy fején erős fájdalmat érzett, de hazatudott menni.

— „Behajtani tilos”. Egyik szemlelemes kollégám akasztotta ki ezt a táblát szerkesztésügyi iróasztala fölé. Elsején csoportosan jelentkeztek nála a hitelezők úgy, hogy csaknem sorszámat kellett kiosztania. Amikor egybegyűltek, megkérdezte tőlük, hogy mind pénzt akar-e elvinni, vagy olyanok is vannak közöttük, akik pénzt — hoztak.

— Mindnyájan pénzért jöttünk — mondták.

— Szóval egyfázisos a dolog — mondta — s benyult az iróasztalába, ahonnan elővett egy vörösfelhő-vörös jelzőtáblát, amelyen a város belsejében, az uceák torkolatánál van felállítva és rajta a felírás: „Behajtani tilos!”

— Tömeges amneszília — külföldi lapoknak. A kereskedelmi miniszter tizenhárom külföldi lap és folyóirat ellen régebben kimondott szállítási tilalmat hatályon kívül helyezte. Így ismét az országba jöhetnek a külföldön megjelenő „Deutsch Osterreichische Tageszeitung”, a Berlinben megjelenő „8 Uhr Abendblatt”, a Wienben megjelenő „Der Morgen am Montag”, „Deutsches Vaterland”, „Freiheit”, „Die Fackel”, „Hrvatske Novine”, a Wiener-Neustadtban megjelenő „Wiener-Neustädter

Nachrichten”, „Wiener-Neustädter Wochenzeitung”, a Wienben megjelenő „Die Leuchtrakete”, a Berlinben megjelenő „Der Krieg”, „Einiges Volk”, a Leipzigben megjelenő „Heimatstunden” és a Hamburgban megjelenő „Sonnenstrahlen” című lapok, illetve folyóiratok. A kitiltott lapok közt volt nem egy, amelytől nemzetgyalázás miatt vonták meg a postai szállítási jogát. Most ismét lesz szerencsénk hozzájuk — a következő nemzetgyalázásig.

— Éjszakai támadás. Szombatról vasárnapra virradó éjszaka a Madarász-ucea 36. számú ház előtt ismeretlen tettesek megtámadták Ebermann József negyvenhétéves számtanácsost, akit botokkal súlyosan összeverték. Ebermann Józsefet a mentők a Gyöngyösi-úti kórházba szállították, a rendőrség a számtanácsos támadóit keresi.

— A Szent Margitsziget Gyógyfürdő Rt. múlt évi ráfizetése 236.000 pengő volt, amit főként 5 millió pengőre rugó tartozásának kamatterhe okozott. A Közmunkák Tanácsa által a vállalatnak átadott épületek és leltárértékelése a mérlegben 4 és háromnegyed millió pengő.

Házitolvaj Herczeg Ferenc villájában

Herczeg Ferenc író feljelentést tett a rendőrségen, hogy a Hildgkuti-úti villájában Horváth Vilma eszelőleány rendkívül gyúsan viselkedik és ezzel kapcsolatosan a lakásban allandóan kisebb lopások fordulnak elő. A rendőrség kutatást tartott a eszelőleány szobájában és a szekrényében igen sok apró hotmit és nyolcszázötven pengőt találtak, amit Herczeg Ferenc családjától lopkodott el. A tolvaj eszelőleányt előállították a főkapitányságra, ahol előzetes letartóztatásba helyezték.

Az elfőrt lámpa miatt öngyilkosságot akart elkövetni egy nevelő

Klauser Mihály, a Budai Zenede igazgatója bejelentette a főkapitányságon, hogy Fő-ucea 30. szám alatt levő lakásából három nappal ezelőtt eltűnt Prokop Klára tizenkilenc esztendő nevelő, aki később egy levelet küldött, amelyben bejelenti, hogy öngyilkosságot fog elkövetni. A zenedei igazgató előadta a rendőrségen, hogy a leány már régebb idő óta állott szolgálatában, rendkívül megbízható, pontos munkatársnak bizonyult. Eltűnése napján délelőtt, takarítás közben, egy lámpát elfőrt és ezt annyira a szívére vette, hogy ettől fogva lehangolt volt. A levélben, amelyet irt, öngyilkosságának okát azzal indokolja, hogy a lámpa előrése, illetve az ezzel okozott kár annyira fáj neki, hogy báratában a halálba menekült. A rendőrség az egzaltált leány felkutatására a nyomozást megindította.

— Késdobálás a vendéglőben. A Komáromi-út 8. szám alatt levő vendéglőben Hegedűs Mihály huszonhétéves autószerelő, Németh Jenő huszonegy esztendő bádógosseggel és Parhuzek Károly huszonnyolc éves gyárimunkás nagy mulatozást rendeztek Záróra előtt azonban összeszólalkoztak, amelyek során késeket rántottak elő és verekedést rendeztek. Mindhármukat előállították a rendőrségre.

— Tűz. A Múzeum-körút 18. sz. házban levő trafik telefonfülkéjében vasárnap reggel tűz támadt. A tüzet a IV. kerületi őrség oltotta el.

— Öngyilkos kísérlet. Kiszala Alajos negyvennyolc éves gyárimunkás Kispeszt, Wesselényi-ucea 46. szám alatt lakásán öngyilkossági szándékból felakasztotta magát. Tettét a szomszédok észrevették, levágták a kötélről és a kispesti mentők a Rókus-kórházba szállították.

— Sakkverseny az Otthon-körben. Az Otthon-körben két hét óta ádáz sakkcsata folyik. Valóságos, komoly verseny. És a verseny céljára az Otthonbeli sakkzók, akik eddig a nagyterem középre, a legrosszabb helyre szorultak, mert a jó, finom sarokasztalokat a kártyások foglalták le, egész külön szobák kaptak és ebben a szobában csak a versenysakkzók és a kibiceknek volt szabad tartózkodniuk. A versenyzők, ismert nevű írók és újságírók, meglehetősen sakkértéket jelentenek, amire bizonyosság, hogy Forgács Leó, az európai hírsakkmeister, az első díjon kénytelen volt megosztani Leleszy Bélával, a jónévű íróval, noha Leleszy csak egy egység előnyvel indult Forgács előtt. A harmadik hely Nagy Lajos, a kiváló író szákmánya lett. A többi helyezést még folvik a büzdelem és előreláthatóan csak hétfőn, vagy kedden lesz vége.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

Színházi babonák

A színházi világ, közismerten, tele van babonákkal. Ennek a belső okát kifürkészni nem könnyű feladat. Titka bizonyosan abban rejlik, hogy a színház tömegekkel érintkezik, a tömeglélektan tudományja pedig nem foglalta még teljesen rendszerbe azokat a sajátos jelenségeket, amelyek komoly megfélemlítés nélkül, misztikus homályban tartják a mozgató, legbensőbb okokat. Ahol a logika világos törvényei, az összefüggések tiszta kapcsolatai nem ismeretesek, ott a babona uralkodik. A színház épp ezért legtermékenyebb talaja a balga hiedelmeknek.

Ilyen színházi babona például az, hogy az igazgató premieren csörögse kulcscsomóját, mert ez kétségtelenül biztosítja a sikert. Bámulatos konoksággal tartja magát ez a kabala. Nem jözanítja ki a legridegebb rációfóldás sem az igazgatókat. Hasztalan buknak meg a legajosabb kulcscsörgetés ellenére is, a babona makacsul tartja magát. Volt egy direktor, aki sosem nézte meg a színházban játszott darabokat, se a próbákat, se a főpróbát, se a premieren, se a későbbi előadásokon. Mondom, egyetlenegyszer sem. Premierkor a szobájában kukszolt s mint egy kergüli dervis csörgette a kulcsait. Azt hiszem, amikor kibukott az igazgatói székből, zord éjszakákon lelkiismeretfurdalások bántották, hogy nem csörgetett elég precízen.

Ennek az együgyű babonának gyűségét mindenki be tudja látni. Vannak komplikáltabb babonák is.

Például. Csodálatosan kiépített babonák vannak arról, hogy a közönség mi mindent nem ért meg. Az igazgatói irodákban ezt úgy hívják „a közönség precipiálódási képessége”. Bámulatosan alacsonyra értékeli a publikum ízlését. Igényét. Amikor megbuknak azután, meglepő elméleteket dolgoznak ki a színházak válságáról s a közönség kiismerhetetlenségéről. Altalában, mindig a közönségben keresik a bajt. Pedig a publikum örül, ha végre kifog egy jó darabot s hibába van gazdászói válság és mozi és beszélő film, a jó darab ömög százezre s még többször. Most is. Aztán fuccs az igazgatói elméleteknek, de, hálistennek, fuccs az igazgatóknak is, akik lassan kezdenek eltűnni a porondról sűrű s ostoba babonákkal egyetemben.

Az állami színházaknál hetenként négyezer-ötször van tábla. Itt nincs válság. Itt siker van. Igaz, hogy művészi igyekezet is van. Produktum. Célvartás. A közönség komoly s áhítatos szolgálója.

Alkonyulóban van a sztárok babonája is. Mert ez is csak babona volt, üres hiedelem, mint a kulcscsörgetés. Direktorok véres ütközéseket, kesre menő közelharcekat nyitak egymással egy-egy szatért. Nem volt fontos nekik a darab, a rendezés, a művészi teljesítmény, ők káprázatót nevet akartak s azt remélték, ennek a csillogására megtelnek a nézőterek. Ideig-óráig sikerült is ez. A háború utáni konjunktúrában, amikor a parvenüik s műveletlen börszánerek töltötték meg a színházakat. Ma már ez nincs. Ez a léha közönség elpusztult s nyilván elpusztultak már

azok is, akik kufárkodó kiszolgálói voltak ezeknek.

Valóban megható az az igyekezet, amely ma már mindent elkövet, hogy az elzúllott színházi művészetet kimentse a pusztulásból. Sok a tévelygés még, a bizonytalan kéz tétovásága nem tud gyorsan a kivételre utra találni. Kétségtelen azonban, hogy a szándék már megvan a színházak vezetőiben s meg fog szünni a kulcscsörgető, a közönség ízlését lenéző színházigazgatók.

Most, amikor mindenféle a rossz színházi állapotokat hangoztatják s a publikum indolenciájában s pénztelenségében akarják a bukott direktorok bukásuk okát kimutatni, akkor az eszembe jut a dolgozó, művészi célkitűzéseket szem előtt tartó színházak komoly sikereit érnek el. Ezek a sikerek nemcsak erkölcsiek, de anyagiak is. A Vízszínház ebben a szezonban anyagilag is sokkal többet ért el, mint tavaly.

Ha majd lekerülnek az újságoktól azok a vásárhangu kommunikációk, amelyek lehetetlen modorban hirdették eddig a darabokat, de mindig méltó képet adtak a hirdetőnek, akkor jélet fogjuk látni annak, hogy teljesen megváltoztak színházainkban az állapotok. A színház nálunk nem vehet példát Amerikától. Amerika művészi szempontból mélyen alattunk áll. Ott jelentősége lehet annak a reklámnak, hogy nyolcvanhétser nevetek egy estén, nálunk nem mennyiséggel, hanem minőséggel kell számolni. A kvantitás dologi, a kvalitás művészi. A színháznak kötelessége művészetre törekedni. Nem a kicsiklandozott nevetések s bornírt tréfák kellene, hanem az üdítő kacagás s a szellemes élet.

Egy nagyon kitűnő művésznünk mondta: — Nem a sikert kell akarni, hanem a művészi jót.

A babonák sötét világában kulcscsörgetőket helyett a tisztulítók, a művészi akaratúak fogják elfoglalni. Ezt követeli az idő, erre készült a közönség, amely nem hajlandó többet a színpadról alantatos ostobaságokat, együgyű szentimentalizmussal cukrozott limonádékat elfogadni.

Nem babonával, hanem hittel kell vezetni a színházakat. Hit, amely átsugárzik szerzőre, színészre, rendezőre s betölti az egész színpadot, hogy onnan a maga csodálatos büvöletével, szent erejével hódítsa meg, emelje föl a közönséget. A közönséget, amely nyilván nem azért él, hogy nagyhangu s hígelejtő reklámokkal csak a pénztárig csalogassák, hanem hogy szolgálják, ízlését fejlesszék, művészi igényét kielégítsék.

U. Gy.

* A debreceni Uránia-színház megnyitása. Szombaton este nyílt meg újjáalakítva ünnepélyes keretek között a debreceni Uránia-mozgófényképszínház. A legújabb fényhatásokkal berendezett mozgószínház megnyitói ünnepélyén a debreceni társadalom színe-java megjelent. Gábor Jenő prólogusával vezették be az előadást. Előadás után banket volt a debreceni Angol királyné szállodában.

A hét eseményei:

A KAMARASZÍNHÁZBAN pénteken Paulini Béla „Háry János”-a kerül színre a eszkvári magyar földműves-játékszín előadásában. Szombaton és vasárnap délután játszanak még a eszkváriak.

A BELVÁROSI SZÍNHÁZBAN Frederic Lonsdale vigjátéka, az „Utolsó kaland” szombaton kerül bemutatásra Somlay Arthurral és Honthy Hannával a főszerepben.

Az UJ SZÍNHÁZBAN esütörtökön lesz Mihály István modern drámájának, a „Béla, aki 26 éves”-nek premijere. A főszerepet Gellért Lajos játssza.

* „Béla, aki 26 éves”. Az Uj Színház esütörtökön mutatja be Mihály Istvánnak „Béla, aki 26 éves” című drámáját. A nyolc képből álló darab eszelekménye a színpadon, a zenekarban és a nézőtérben játszódik s alakjai a mai életnek típusából vannak véve. A szerző, aki színházi és filmkörökben elismert nevet vívott ki magának, következőket mondotta drámájáról: — A mai dolgozni vágyó fiatal ember izgalmas sorsán keresztül fel akarom tárni azokat az égető problémákat, amelyek mindannyiunkat nyugtalanítanak. A mi korunk szörnyű nyomorában vergődő fiatalembernek sorsát kívántam színpadra vinni s a közönség figyelmét feléje irányítani. Fájó téma ez, de kötelességemnek éreztem megírni.

A darabban a kor nyomozott problémáit eleven dialógusokon át tükrözzük s bennük megmutatjuk a mi életünk.

Gellért Lajos játssza a darab nagyszékelyű főszerepét. A kifűnő színésznek ebben a szezonban ez lesz az első fellépése, amely magában is elérdőklődést vált ki a közönség körében. A női főszerepet Orsolya Erzsébet játssza s a többi szereplő között jelentős feladat jutott Baló Elemérnek is. Mihály István újszerű darabjának premijéjét megérdemelt érdeklődés előzi meg.

* A Fővárosi Művészszínház megalakította társulatát. Mint ismeretes, a Fővárosi Operett Színház bukása után Kabos Gyula vette át a színház vezetését. Az új igazgató nem volt hajlandó azonban a régi társulatot teljes egészében átvenni s eleinte az volt a terve, hogy csak egyes darabokra, felléptidjakkal mellett köt szerződéseket. A Színész-szövetség az igazgatókkal kötött kollektív szerződés alapján tiltakozott a szerepekre való szerződötések ellen s felszólította az új igazgatót, hogy társulatát szervezze meg. Hosszú huzavona után Kabos Gyula teljesítette a Színész-szövetség jogos kívánságát s megalakította a Fővárosi Művészszínház új gárdáját.

* A nagy börtön ismét színre kerül. Lengyel József kitűnő drámája „A nagy börtön” a Fővárosi Operettszínház bukása után átkerült a Magyar Színházba. Itt azonban csak néhányszor került színre, a színház igazgatósága levette a darabot a műsorról. Ebből pereskedés indult meg a Magyar Színház és a szereplő színészek között. Most egy harmadik színházban készílnék új hajlékot adni ennek a sokat hányatott darabnak. Tervek szerint ifjúsági előadásokat fognak rendezni belőle.

SZÍNHÁZAK HÉTFŐI MŰSORA:

- Operaház: Nincs előadás.
- Nemzeti Színház: Császár és komédia. B. (288).
- Kamaraszínház: Amiehez minden aszszony ért K 13—14 (348).
- Városi Színház: Katica (48).
- Vízszínház: Az első feleség. (8).
- Magyar Színház: Özönvíz. (8).
- Belvárosi Színház: Tizennyolc évesek. (8).
- Királyi Színház: Régen és most (48).
- Fővárosi Művészszínház: Erzsébetváros. (9).
- Uj Színház: Egő város. (8).
- Andrássy-utli Színház: Bajor, Somlay vendég. (9).
- Terézkerületi Színpad: Helyet a fiataloknak. (9).
- Bethlen-téri Színpad: Csikágó. (8).

* A fekete lovas diszeloádása a Nemzeti Színházban. A Keresztényszocialista Egyesületek Országos Szövetségebe tömörült szakszervezetek fennállásának huszonöt éves évfordulója alkalmából a Nemzeti Színházban vasárnap délután diszeloadás keretében színre hozták Hercegy Ferenc „Fekete lovas” című drámáját. A diszeloadást a Keresztényszocialista Állami Alkalmazottak Országos Szövetségének zenekara s Fiskegy hangjai mellett nyitotta meg. A zenekart vitéz Kiss Imre karnagy vezényelte. Utána Huszár Károly ny. miniszterelnök tartott ímpepi beszédet. A felvonások szünetében a zenekar játszott. Az ünnepséget a Himnusz hangjaival zárták be.

* Schalk Párisban dirigál. Bécsből jelentik: Schalk Ferenc december 18-án és 19-én két nagy zenekari hangversenyt dirigál a Champs Elysees színházban.

* „Utolsó kaland”. Frederic Lonsdale vigjátékára készül a Belvárosi Színház. A kitűnő író neve nálunk „A nagykaritás” című darabjának sikere óta igen jól ismert. Az „Utolsó kaland”-ot Brody Pál rendezti, aki a következőkben foglalta össze a vigjáték tartalmát:

— Egy kalandornő szépségével és eleganciájával meghódítja a szelők társaság tagjait. Férfiakat és nőket egyaránt. Betűnő társainak egy gyöngyösort akar kezükre játszani így, ami már-már sikerül is neki, amikor azonban a ház fiatal lordja lép közbe s ezt megakadályozza. A férfi beleszeret a kalandornőbe, kiment a zúllott társaságból és feleségül veszi.

— A kalandornő szerepét Honthy Hanna játssza, aki színészi tehetségének egész új oldaláról mutatkozik be ebben az angol vigjátékban. A második felvonásbeli jelenete Somlayval már a próbákon is elragadta a nézőket.

RÁDIÓ

Hétfő, december 9.

- 9.15 és 9.45: A rádió házikar-tettjének hangversenye.
- 11.30: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
- 12.00: Déli harangszó.
- 12.05 és 12.35: Gramofonhangverseny.
- 2.30: Hírek, élelmiszerárak.
- 3.00: Piaci árak, árfolyambírek.
- 3.45: Fultonrendszeri képátvitel.
- 4.20: Asszonyok tanácsadóját.
- 5.10: Tót-magyar nyelvoktatás.
- 5.40: Debreceni Kiss Béla és cigányzenekarának hangversenye.
- 7.00: Német nyelvoktatás.
- 7.40: Szini Gyula novellái: 1. „A bájital”. 2. „A pegazus”. Felolvassa a szerző.
- 8.30: A közepurópai műsorresorozatban a varsói rádióállomás műsorának közvetítése Hangverseny. Közreműködik a varsói Filharmoniai Társaság zenekara, Polinska-Lewicka Mathild és Dygas Ignác, a varsói Operaház művészei. Vezényel Bronislaw Wolfstal karnagy.
- Utána kb. 10.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
- Majd: Bachmann-jazz.

PELE MELE
NAGYMEZŐ-UTCA 30.

Szenzációs az új decemberi műsor

KÖZGAZDASÁG

Ujabb mezőgazdasági szeszgyárakat akar engedélyezni a pénzügyminiszter

Az ipari szeszgyárak kontingenséből veszik el a szükséges mennyiséget — A milánói magyar konzul értesítésére egy pengőt ugrott a burgonya ára

A legutóbbi napokban Wekerle Sándor pénzügyminiszter vezetésével tárgyalás-sorozat indult meg. A tárgyaláson részt vesznek az ipari és mezőgazdasági szeszgyárak képviselői. Wekerlének ugyanis az a meggyőződése, hogy a mezőgazdasági szeszgyárak számát emelnie kell. Egyrészt a mezőgazdaság belterjessége szempontjából,

másrészt a munkaalkalmak és az adójövedelem fokozása céljából. Ma az a helyzet, hogy a szesztermelés egyharmada illeti az ipari szeszgyárakat, kétharmada a mezőgazdaságiakat. Mintán a szépményű motilkóval baj van, a szesztermelés kontingensét emelni nem lehet. Ha tehát újabb mezőgazdasági szeszgyárakat akar engedélyezni a pénzügyminiszter,

az ezek számára szükséges kontingenst az ipari szeszgyáraktól kell elvennie.

Az ipari szeszgyárak természetesen a legviharosabban tiltakoznak ez ellen a szándék ellen és elfeledik, hogy a magyar kormány egyben már megváltotta tőlük a szesztermelés jogát és a magyar kormány Hegedüs Loránt pénzügyminisztersége alatt visszaadta nekik ingyen azt a jogot, amelyet pénzért váltott

meg tőlük. A tárgyalások eddig elért eredményei ismeretlenek.

Ugyancsak a pénzügyminisztériumban és ugyancsak a szesz miatt egyéb baj is van. A takarékosági bizottság nyomán ma már a pénzügyminisztériumban is tisztán látják, hogy

az italmérsi jognak a pénzügyminisztériumban való kezelése teljesen elhibázott dolog.

Az italmérsi jövedék ma a községek jövedelme, ennél fogva mindenképpen a belügyminisztérium hatáskörébe tartoznak. Volt is erről szó és az akkori pénzügyminiszter Bud, hajlandó lett volna kibocsátani ezt az ágat a minisztérium keretéből. Ellenben az az osztályfőnök, Pollermann Pál, miniszteri tanácsos, aki alá ez a csoport tartozik, ellenkező véleményen volt és kesztyűvel akaratát. Ugyancsak a miniszteri tanácsos buktatta meg a miniszterelnök által is pártfogolt takaréksorsjáték tervezetét, amelynek életbeléptetése esetén — előkelő hazai és külföldi tudósok véleménye szerint — ma

már jelentékeny alacsony-kamatu belső-kölcsön állana rendelkezésünkre.

Ugyancsak a kormány közgazdasági működése körébe tartozik az az újdonság is, hogy a rösaburgonya ára legújabbban három és félpengőre emelkedett. Emelkedett az ella-burgonya ára is. Ennek az egyszerű piaci hírek érdekében a háttere. A kormány nagy jóakarattal hitelkeretet adott az export-kereskedők számára. Az exportintézet által folyósított hitel védőszárnyai alatt

vagy leg nyolcvanezer darabnak felel meg, a kormány által kilitásba helyezett kivitelű prémium rövidesen esedékesé válik.

Gazdanapok a fővárosban. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Köztelek-uccai fővárosban ezen a héten rendezti az évenként szokásos gazdahetet. A gazdahét tartalma alatt az OMGE különböző bizottságai tartanak üléseket és szakfőriak előadásai töltik be a napokat. Kiemelkedő eseménye a gazdahétnek az OMGE jövő vasárnapki közgyűlése, amelyen az egyesület egész évi működéséről és a mezőgazdasági válság statisztikái adatairól tart beszámolót Mutschbacher Emil igazgató.

fizenytele burgonyakereskedő kartelt alkotott és gondos előrelátással negyedfél pengőn vásárolták össze az eladásra kerülő burgonya-készletet.

Egyszerre csak feltűnt a mezőgazdasági exportintézetben Pózel Tibor milánói magyar konzul értesítése, amely szerint Milánóban a burgonya ára ötven líra, azaz kéreken tizenöt pengő. Ha a Milánói való szállítást az

Magyar sertésexport Angliába. Ngyven esztendeje, hogy Bismarck kereskedelmi szerződése útját szegte a nyugat felé irányuló magyar sertés-kivitelnek. Most egy rátermett magyar ember, Konkoly-Thege György állt élére egy német kereskedőcsoportnak, amely angol cégér alatt Angliába szállít magyar sertést. Legújabbban a fővárosban 1600, Szegeden 1200 és Szombathelyen 1000 darabból álló turmusokban vágják az olcsóbb fajtaú sertést. Az angol ipari vidéknek ez a minőség és ár felel meg legjobban. Egyébként a termelők érdeklő az a körülmény, hogy az idén kiszállított sertésmennyiség sulya elérte a 120 ezer métermázsát. Miután ez a mennyiség megközelítő-

Jövő év elején megindul a hosszulejáratu kölcsönök folyósítása

Már a francia tőkét is érdekli a magyar kötvénypiac — Németországban átmenetileg romlottak a kamatviszonyok

Bécs, december 8.

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

Az osztrák nemzeti bank tegnap történt kamatlábleszállítása újabb lépés azon az uton, amely az európai pénzpiac konszolidálásához vezet. Ez a rátamérséklés önmagában véve azonban még nem jelenti azt, hogy a közép-európai

kamatviszonyok már holnapra jelentékenyen megjavulnak. Bizonyos mértékig politikai sakkhuzásnak is vehető, amellyel Bécs örömet akarta kifejezni afelett, hogy a nehéz válságon keresztülment. Hogy az osztrák kamatláb mérséklése kivülesik az általános közép-európai pénzpiaci felfogáson, mutatja az a tény, hogy

Németországban, ha csak árnyalatilag is, de romlottak a kamatviszonyok.

Ennek oka egyrészt Schacht dr. nek, a német nemzeti bank elnöke, nek feltűntet keltő nyilatkozata, másrészt az a tény, hogy a német birodalom területén a társulati és magánbankok egész sorozata ment tönkre az utóbbi időkben, ami a pénzpiacot és a tőzsdét nyugtalanná tette, elkedvetlenítette.

A német példát figyelmen kívül hagyva, kétségtelen ma már, hogy az európai pénzpiac javulásnak indult. Ennek a jelét mutatja a többi európai tőzsdéknek változatlanul javuló irányzata és a nemzetközileg fontos pénzpiacok élénk tájékozódása. Értesülésünk szerint

a legújabb időben több előkelő külföldi bankvezér utazott át Budapest felé azzal a céllal, hogy a magyar piacot tanulmányozzák.

Ugy látszik, hogy a nemzetközi tőke Magyarország gazdasági jövőjét kedvezően itéli meg és legújabb értesülésünk szerint a külföldi bankdirektorok ma már nemcsak az amerikai és az angol piacot, hanem a svájci, sőt a francia piacot is értekezleten képviselik.

Kétségtelenül megállapítható ezekből a jelekből, hogy a következő év elején a viszonyok olymértékben fognak javulni, hogy a magyar gazdasági élet által annyira várt hosszulejáratu kölcsönök megindulása is lehetővé válik.

Ki a pártfogója a Banánbehozatali Társaságnak? Amerikai izü reklámmal és a magyar közönség idegenimádatával sikerült elérnie a Banánbehozatali Társaságnak, hogy ma már behozataluk értékét millió pengőben határozhatjuk meg. Ez a társaság annakidején kötelezettséget vállalt a magyar kormánnyal szemben arra, hogy ugyanannyi vagón magyar almát exportál, mint ahány vagónnal banánt behoz. Gyümölcs-termelő érdekeltségek figyelmeztetnek bennünket arra, hogy a Banánbehozatali Társaság a lehető legelőnyösebb álmakészleteket vásárolja össze és azt szállítja külföldre. Ha ez igaz, akkor az amerikai társaság ráadásnak tekinti ezt az almakivitelű kényszert és figyelmen kívül hagyja azt a célt, amelyet a magyar kormány ezzel a feltétellel elérni akart: a magyar almakivitel előmozdítását és vele kapcsolatban a magyar almatermesztés buzdítását. Mindenesetre kívánatos volna, hogy a magyar kormány közegével ellenőriztesse a Banánbehozatali Társaság által kivitt alma minőségét, mert nem érdekelünk, hogy a külföldön az itthon potomáron összevásárolt hulladékárú képviselje a magyar almatermesztést.

Megszökött bankár. Münchenből jelentik: Reither József dachauai bankár óriási passzívák hátrahagyásával megszökött. A hitelezők eddig 130,000 márka követelést jelentettek be, de valószínű, hogy ez az összeg növekedni fog. Eddigi megállapítások szerint a megszökött bankár jelentékeny értékpapírtétet is eliskasztott.

Egy fanagykereskedőeg összehozta. A müncheni rendőrség letartóztatta Bertram Gottlieb és Károly fanagykereskedőket, akiket becsúszítottak a müncheni ügyészség fogházába. A nagy cég összeroppanása alaposan megkárosította a bajor államot. Az állami erdeszeti hivatal ugyanis 300,000 márkás hitelt engedélyezett a cégnek, ennek kimértével újabb 170,000 márká kölcsönt szavazott meg. A bajor államon kívül igen sok erdőbirtokos károsodott.

A gyógynövénykivitel akarja központosítani az Angol-Magyar Kivitel Társaság. Gazdakörökben kapjuk legújabbban azt a hírt, hogy az Angol-Magyar Kivitel Társaság, amelynek eddigi működéséről legutóbbi számunkban emlékeztünk meg, újabb beadványt intézett a magyar kormányhoz. Legújabbban a gyógynövény-export iránt árul el ez a vállalat olyan széleskörű érdeklődést, amely — ha a kért állami támogatást megkapja hozzá — a gyógynövény-exportnak monopóliumává válnék. Az ebben érdekelt gazdakörök természetesen nem nézik tulságosan nagy jóakarattal az ez irányú törekvést, mert tartanak tőle, hogy a társaság kiváltságos helyzete a gyógynövények természetét még kevésbé jövedelmezővé tenné, mint amilyenek az utóbbi időben mutatkoztak.

A Részvénytörvény megváltoztatása. Az Első Magyar Sörgyár R.-T. legutóbb tartotta meg évi közgyűlést Metzler Jenő dr. elnöklete alatt. A bemutatott mérleg alapján az osztalékot P 5.20-ban állapították meg.

FOGAK!

Fogsorok, aranykoronák és ki nem vehető szápadlás nélküli fogpótlások (aranyhídak stb.). Fog- és gyökérhúzás, fogtömés (plombálás) teljesen fájdalom nélkül eszközöltetnek. Vidékiek soronkívül fogadtatnak és 2 napon belül el-észéltetnek. 10 évi jótállás és kedvező fizetési feltételek. Műfogak készítésénél foghúzás, fogtömés teljesen díjmentes.

BARNAI MŰFOGÁZ-SPECIALISTA

Telefon: J. 422-57. BUDAPEST, VII. KER., RÁKÓCI-ÚT 56. SZ. I. EM.

SPORT

A teljes prágai együttes durva játéka ellen nem tudott győzni a zöld-fehérek csapata

Slavia-Ferencváros 3:0 (1:0)

20.000 néző. Bíró: Frijs (Csehország)

Ma minden szem Prága felé figyelt. Az ősi rivális fészkebe rándult budapesti csapat pedig derekan ellentállni sem tudott, mert a délamerikai tura és a bajnoki küzdelmek egymásutánja minden erejét kivette. Az ellenfél pedig most áll formájának tetőpontján s így ez az időpont a legalkalmatlanabb volt a magyar és cseh találkozóira.

S még hozzá a Középeurópai Kupa megnyerése után...

A szászors hangzatosított érv ma ezerszeresen fennáll. A magyar sport nemzetű. Magyarok külföldi sikerei az ország sikerei is és éppen ezért kockázatni semmit sem szabad.

Szolgálon figyelmetlenül kis anyagi haszonért külföldre kiránduló csapatunk vezéreinek a mai nap.

A Ferencváros Szedlacekkel a centerben és Turaival a jobbösszekötőben állott fel és erős iramot diktálva, már a 3. percben kornert ért el a Slavia ellen. A cseh csatáros első akciójaként a 4. percben Soltys közelről Angyal kezébe lött. A következő percben sarokrugás a Ferencváros ellen, amely eredménytelen marad, miután a magyar együttes védelme rendkívül biztosnak bizonyul. A Ferencváros többibben iskolajátékot produkálva felnyomult a cseh kapu elé, csatárai azonban ritkán lőnek kapura. A Ferencváros által diktált iram oly erős, hogy előreláthatóan két félidőn keresztül nem bírja végig.

A 10. percben kornert a Slavia ellen. A 14. percben

a Ferencváros védelme fölényeskedik, Swoboda megugrik és egyedül lefutva, a vezetőgólt lövi: 1:0.

Ettől kezdve változatos mezőnyjáték alakul ki, majd a Slavia kerül fölénybe. A bíró a cseh közönség terrorja következtében láthatólag nyomja a Ferencváros játékosait. A 23. és 24. percben két sarokrugás a Slavia ellen: Lyka lövést Planitzka védi. A Slavia mindgyakrabban intéz támadásokat, amelyek azonban Soltys gyakori offszájdján akadnak meg. A 38. percben sarokrugás a Ferencváros ellen, amely Swoboda közeli erős lövést védi. A félidő végén szűkít mezőnyjáték alakul ki.

Szünet után a Ferencváros felforgatja csatársorát. Turai és Szedlacek helyet cserél. A 2. percben Takács egy veszélyes eseb támadást kornert szerel. Swoboda közben archa öklözi Bukovit, aki pár percre kiáll. Kohut az 5. percben jobblábbal szenzációs bombát küld a külső hálóra. A 10. percben Angyal könnyelműen kifut, közben nagy kavardás a magyar kapu előtt.

A bíró úgy véli, hogy a 16-oson belül a Ferencváros-játékosok közül valaki hendsett, 11-esít itél, amelyet Angyal kornerrá ment.

Ferencváros erőlyesen védekezik. A 13. percben Toldi a kifutó Planicka feje fölött kapu fölé lö.

A 16. percben kornert a Ferencváros ellen, utána Kratochvíl ismét kornert erőszakol ki. A Ferencváros ritkán támad és Szedlacek lassúságán minden akció megakad. A 18. percben Putz élesen lö kapura. A következő percben Kohut huszméteres szabadrugása alig kerül kapu fölé. A 22. percben Angyal a Slavia-csatárok lába elől szedi el a labdát. A következő percben Papp kornerre szereli Soltyst a Ferencváros a 25. percben sarokrugást ér el a Slavia ellen. A cseh együttes fölénybe kerül, azonban csatárai szintén rosszul lőnek. Swoboda huszméteres szabadrugását Angyal biztosan fogja. A 30. percben Angyal kifut Soltys mellette gólt lö: 2:0. Egy perc múlva Obitz a 16-oson belül elgáncsolja Soltyst.

A bíró 11-esít itél, amelyből Junek a labdát felső léncnek lövi, ahonnan az a kapuvonalra pattan, a bíró gólt itél.

Bukovi tiltakozás közben megfogja a bíró karját, amiért kiállításban részesül. A következő percben Kohut Planicka kezébe lö. Putz labdájá pedig kapu mellé kerül. Obitz feleslegesen sokat driblizik és faultol. A félidő végén mindkét csapat fáradtnak látszik. A győztes csapat lezjobb embere Swoboda volt, egyébként az együttes gyenge játékot produkált és gúzelmét a pártoskodó bírónak köszönheti. A Ferencvárosban Bukovi, Turai és Toldi, valamint a háttvédek voltak jók.

Kikaptak a kispestiek a szombathelyiektől

Sabaria-Kispest 4:1 (2:1)

Szombathely, december 8.

Még az ősi városban sem mertek arra a nagyarányú győzelemre gondolni, amelyet a szombathelyi együttes a kispesti csapat ellen elért.

A Magyar Kupáért folyó küzdelemben már a játék elején a Sabaria kerül fölénybe és folytonos támadásaival nyugtalanítja Slózi csapatát.

Mégis Kispest éri el az első gólt.

Ezt Senkey beadásból Lukács fejei. Rövid idő múlva azonban Holzbauer egyenlített, majd utána még a vezetést is megszerzi (2:1).

A második félidő kemény küzdelem jegyében folyik. A szombathelyi közönség erős biztatására a 20. percben

Iglódy a 3-ik gólt szerzi meg csapatának

s további ostromok eredményeképpen a balszerencsével játszó Kispest a negyedik gólt is könnytelen elkönyvelni.

MAGYAR CSAPATOK KÜLFÖLDI TURAI

A kaposváriak két turamérkőzést kötöttek le. Somogy egyik ellenfele olasz, a másik svajci lesz.

A Ferencvárosiak nemzetközi programjukat tavasszal kezdik. Az amatőr Sparta, Slavia és a bécsi Cricketer lesz ellenfelek.

A főiskolai válogatottnak olaszországi utja. A jeles diákegyüttes 26-an Nápolyban mérkőzik, ahonnan Palermoába utazik. Szicília fővárosában újkérvor játszanak.

A kék-fehérek turája. A Hungária első állomása Nürnberg lesz, ahol 15-én a német bajnokkal, az I. FC Nürnberggel mérkőzik. — Utána a Spielvereinigung Furth lesz a második ellenfele. Harmadik mérkőzését Milanóban játssza 25-én.

Legszébb turája Ujpestnek lesz. Görögország, Egyiptom, Németország. Ez a sorrend.

A Bástya 20-án indul Olaszországba. A szegedi piros-feketék tízenegyet játékost visznek magukkal olaszországi turájukra.

HIREK A BETEGEKRL

Kalmár e héten elhagyja a szanatóriumot. A derby-mérkőzésen lábtörést szenvedett Kalmár járókötést kapott s e héten már elhagyja a szanatóriumot.

A kövel megdobált Goda és Király BSZKRT játékosokról ma vették le a kötéseket.

Tavaszig nem játszhat Bajor, a Vac FC súlyosan megsérült válogatott halflja.

A BEAC tehetséges játékosát, Taubert tüdőgyulladás támadta meg. A Rókusban ápolják.

Rigó és Vieszt állapotba még mindig súlyos, ezért a Salgótarjáni SE a második sorból tartalékolja első csapatát.

A lábtörést szenvedett Kiss János (Testvériség) elhagyta a kórházat. Ugyancsak meggyógyult Győry I. is, aki Kalmárral egy napon törté el a lábát.

Vitéz Adorján, a kitűnő kaposvári játékos könyörtelenmedását már teljesen kiheverte.

Kész ödön, a másik kaposvári sérült térde javul, ugr. hogy hamarosan visszanyeri a klubja.

Tul van a veszélyen Hungler, a Ferencváros csapatkapitánya. A népszerű Csungi vörhenyben betegedett meg s jelenleg a Szt. Gellért-kórház külön szobájában fekszik.

Sporthirek

Újabb baleset a futballpályán. A BAKTK-Terézváros II. ligamérkőzésén, mely 2:0 (0:0) arányban a BAKTK gúzelmével végződött, a második félidő 35. percében Gombkötő és Jerszabek összeütközött. Gombkötő a pálya szélét védő vaskörletre zuhant és vállpercetörést szenvedett.

Majdnem döntetlent ért el a Pécsbaranya az upestiek ellen

Ujpest-Pécsbaranya 4:3 (3:0)

Pécs, december 8.

Az élen haladó upestiek majdnem egy pontot hagytak a keménykötésű somogyi legények városában, mert azok — különösen a második félidőben — olyan vehemens támadtak a kupagyőztes flukra, hogy majdnem kiegyenlítették a 90-ik perc végén.

No, de segített a nagyobb technika, az erősebb ellenfelekkel való rutin és Ujpest legényisége mégis győztesen hagyta el a zöld mezőt.

Nagy irammal indul a mérkőzés, mindkét kapu feladva kerül veszélybe. Szabó és Kautzky lövései kapu mellé kerülnek. A 7. percben Kovácsot szabálytalanul akadályozták, a megítélt szabadrugásból a labdát Palkó Kautzkyhoz juttatja, aki két lépésről kapu fölé lö. A 12. percben

egy váratlan Ujpest-támadásnál Spitz Stofliant szökteti, akinek gyenge lövést Szulik kiejtí s a résen álló Szabó belövi: 1:0.

A 15. percben szabadrugás az Ujpest ellen: Kovácsról a labda Tritzhöz kerül, aki kézzel a hálóba nyomja. A bíró a gólt nem itéli meg. Az upesti védelem a pécsi

csatárok akciót faultokkal akadályozza. A 21. percben két kornert a pécsiek ellen; az egyik mellé megy, a másikkól a labdát Szulik szépen lehúzza. A 25. percben Kovács kapásból kapufát lö.

A 30. percben formás Ujpest-támadás eredményeképp Auer husz méterről bombagólt lö: 2:0.

Az Ujpest erős fölénybe kerül. A 35. percben Spitz-Stoflián akcióból utóbbi a harmadik gólt lövi (3:0). A 38. percben Avar Krepeszt faultolja, aki rövid időre kiáll és később a balszálon statisztál.

Szünet után Kautzky már a második percben kapu mellé lö, majd Auer két izben lö kapu fölé. A 13. percben egy pécsi támadásnál Acht és Veder összeütközik, utóbbi megsérül és ettől kezdve jobbszálon statisztál. Az upesti csatárok több izben kedvező helyzetben a kapu előtt hibáznak.

A 20. perctől kezdve a helyi csapat erős fölénybe kerül:

Krebs és Tritz lövéseit azonban Acht biztosan fogja. A 28. percben Kautzky-Tritz és Krebsz-támadásból Krebsz a pécsiek első gól-

ját lötte: 3:1. Az Ujpest ellentámadása azonban a következő percben eredményesen végződik: Köves-Szabó-Spitz a labda utja és végül Avar a gólok számát 4-re emeli: 4:1. Kovács a következő percben összeütközik Kövessel, aki rövid időre kiáll és csak a félidő végén tér vissza a játéktérre.

A 30. percben Kovács erősen szereli Viget, amiért kiállításban részesül. A következő percek említésre méltó akciója Stoflián gyönyörű lövése. A 38. percben Krebsz lerohan, a labdát Vedernek adja, aki

Kautzkyt szökteti, kinek lövése kapufáról a hálóba pattan: 4:2. A 40. percben egy újabb pécsi rohammal Veder beállítja a végeredményt: 4:3.

Az Ujpest csapatában Acht kapu, Köves közepédezet és a csatársor belső triója volt jó, a helyi együttesben Iváncsics, Palkó, Kautzky, Veder és Kovács produkált jó játékot.

BAJNOKSÁG ÁLLÁSA:

1. Ujpest	10	9	1	1	39:16	19
2. Ferencváros	10	7	2	1	34:11	16
3. Hungária	11	6	3	2	30:16	15
4. III. ker. FC	11	5	3	3	17:18	13
5. Kispest	10	3	5	2	8:11	11
6. Harihárom	11	3	4	4	18:13	10
7. Bástya	11	4	2	5	22:26	10
8. BocsKay	11	2	5	4	16:23	9
9. Nemzeti	11	3	2	6	10:23	8
10. Somogy	11	1	5	5	12:28	7
11. Pécs-Baranya	10	1	6	4	14:23	7
12. Attila	11	1	3	7	10:22	5

Futballeredmények:

II. liga bajnoki:

Vasas—Soroksár 3:2 (3:1)
Rpalota—Vac FC 1:1 (0:0)
Kossuth—Megyer 3:2 (2:2)
BAKTK—Terézváros 2:0 (0:0)

Amatőr bajnoki mérkőzések:

BTC—MTK 1:0
Fer. Vasutas—PSC 5:1
FTC—Testvériség 3:2
Törökvs.—III. ker. TVE 2:1
33 FC—UTE 7:1
Beszkárt—BEAC 3:0
ESE—Postás 3:0

KÜLFÖLD

Bécs. Admiral—Rapid 4:3 (3:1).
Hertha—Nicholson 4:4 (2:2).
WSC—Linzer AC 7:2 (2:1).
Amsterdam. Hollandia—Belgium 1:0 (1:0).

Olasz eredmények: Juventus Turin—FC Mailand 3:1.
Génua 93—Pádua 8:0.
Livorno—Bologna 0:2.
Prága. Bohemians—DFC Prága 2:2 (2:2).
Spara—Viktória Ziskov 1:4 (1:0).

Német eredmények:

Wacker—Spiel Vgg. Leipzig 3:2.
Dresdner SC—Dresdensia 12:1, Breslauer SC 08—VFR Breslau 2:2, Hertha BSC—BV Luckenwalde 6:0, Viktoria 89—Minerva 93 1:1.
I. FC Nürnberg—FV 04 Würzburg 2:0.
I. FC. Bayreuth—Spiel Vgg. Fürth 1:6.

A munkások uszóversenye

A Munkás TE vasárnap este rendezte uszóversenyét a Rudasfürdőben, ahová meghívta a Szegedi Munkás TE-t is.

A verseny eredményei a következők: 80 m. mellúszás: 1. Kreisler I. p. 1.38 mp. 80 m-es gyorsúszás: 1. Parkas I. p. 0.02 mp. 80 m-es hőlgy mellúszás: 1. Schmitzer Margit I. p. 19 mp. 5×40 m-es mellúszó staféta a társ szakosztályok részére: 1. Torna Szakosztály 2 p. 46 mp. 3×40 m-es vegyes staféta: 1. MTE B) csapata 1 p. 33.2 mp. 40 m-es hőlgy mellúszás: 1. Rózsa Magda 38.4 mp. 5×40 m-es gyorsúszó staféta: 1. Szegedi MTE 2 p. 18 mp. 40 m-es újonc mellúszás: 1. Albin 36.8 mp. 5×40 m-es mellúszó staféta: 1. Szegedi MTE 2 p. 46.6 mp. Vízipóló mérkőzések: MTE C) csapata—MTE B) csapata 7:3 (5:2). MTE A) csapata—Szegedi MTE 8:0 (5:0).

Az NTE évrő házi versenye

A Nemzeti Torna Egylet évrő házi versenyt rendezett a Nemzeti Torna Csarnokban. A csapatverseny során a következők győztek: I. csapat: Kaderabok Lajos, II. csapat: Hossay József, III. csapat: Molnár Mihály, IV. csapat: Brunhuber Béla, V. csapat: Czverli Sándor. A hőlgyek versenyében Boöcz III és Maschek Klári győztek.

Befejeződtek az Offenbach-i kardversenyek

Offenbach, december 8.

A kardverseny döntőjében ma délelőtt Ragno, Gaudini, Marzi és Bignotti olaszok, Thomson, Heym és Moss németek, Dribergen holland és Pap lengyel vívó vívtak. Mint az előző versenyek során, itt is az olaszok fölényes győzelmét várták és nagy meglepetést keltett, hogy a harmadik helyen az amerikai Huffman végzett.

Eredmények: 1. Marzi (9 győz., 22 tuss). 2. Gaudini (6—29). 3. Huffman (Amerika) (5—29). 4. Ragno (5—31). 5. Thomson (4—35). 6. Moos (4—37). 7. Pignotti (4—39). 8. Dribergen (3—38). 9. Heym (3—39). 10. Papé (3—41).

Barátságosan megverték a Hungáristák a Nemzetieket 3:0 (1:0)

Mig az élen járó csapatok közül a bajnoki lista vezetője a tüzes somogyi legényeknél majdnem ott hagyott egy bajnoki pontot, a ferencvárosiak pedig Prágában vereséget szenvedtek, addig a kék-fehérek a barátságos mérkőzésre meghívott Nemzetiek fölött biztos győzelmet arattak.

Bár a változatos mezőnyjátékkal megindult küzdelem elején a Nemzetiek vannak fölényben, mégis érezhető, hogy itt ma csak Hungária-vezélem lehetséges. A Nemzeti a veszélyesebb és a többet támadó fél. Egymásután intenzi támadásait a kék-fehérek kapuja ellen, azonban korneren kívül eredményt elérni nem tud. Végre a 20. perc után a Hungária veszi át a támadásokat és meleg helyzeteket teremt a Nemzetiek kapuja előtt.

Jeckl éles beadása a felső kapufáról a kornerre pattan. Titkos pompásan beadott labdáját az ügyesen helyezkedő Baráthy a hálóba fejelte (1:0).

A féldió végéig mindkét fél

igyezkedik az eredményen változtatni, azonban ez egyiküknek sem sikerül.

A második negyvenöt percben azonban a Hungária nem engedi ki a vezetést kezéből és támadás-sorozatát indít a feketefehér-ingesek ellen. Azok egy ellentámadását Nagy felszabadító rugása megsemmisíti, sőt a Ticskához kerülő labdát Gallina elvetéssel kénytelen menteni. Az első negyedóra elteltével ismét Nagy kiüld előre egy labdát. Ezt

Jeckl elfogja, Gallina kifut, de előtte elpattan a labda, amelyet az idejében beszaladó Hauer akadály nélkül a kapuba gurít. (2:0).

Továbbra is megtartja Hungária a fölényét. Már úgy látszik, hogy a Nemzetiek kemény és nívós védekezése az eddigi eredményen változtatást többé nem enged, mégis az utolsóelőtti percben Ticska labdához jutva, laposan Nehadomához passzol, aki azt a meglepett kapus hálójába juttatja. (3:0).

Befejezték Magyarország 1929. évi birkózóbajnokságát

Pehelysúly: Bajnok: Tasnády József (MAC). 2. Magyar Armand (MTK). 3. Gárdonyi Jenő (UTE).
Kisközépsúly: Bajnok: Finyák Sándor (UTE). 2. Matura Mihály (MTE). 3. Zombory Gyula (M.A.C). Finyák bajnoksága volt az est meglepetése. Matura öntust vétett s így a második helyre szorult.
Nagyközépsúly: Bajnok: Feren-czy Rudolf (KAC). 2. Matuska János (Törökvs.). 3. Orgoványi Mihály (UTE). Tunyohgy betegsége miatt nem tudott indulni.
Nehézsúly: Bajnok: Badó Raymond (FTC). 2. Horling Lajos (UTE). 3. Varga József (Beszkárt).
A mérkőzések befejezése után a díjakat kiosztották.

3654 kilométer a newyorki hatnaapos kerékpárversenyen

Szombat este fejezték be a hatnaapos kerékpáros versenyt, amelynek utolsó napja izgalmas fűldöző versenyeket hozott. A francia Letourner—Brocard-pár vissza is esett, míg Düllberg—Spencer megtartották második helyüket. A pálmát a Georgetti—Debaes-pár vitte el 505 ponttal (3654.653 km teljesítménnyel). Egy körrel hátrább jött Düllberg—Spencer 651 ponttal. 3. Letourner—Brocard 276 pont. A Richli—Rieger és Beckmann—Winter-pár lemaradt.

Mi lesz ma?

Si-szakosztályt alakítanak a Ferencvárosiak. A zöld-fehérek ma este 7 órakor tartják alakuló üléstüket a Széchenyi-kávéház különterében.

Mi lesz holnap?

Matolay Eleknek, a magyar tornász atyjának, kiváló szakírónak a kerepesi temetőben nyugó hamvait december 10-én (kedden) délelőtt 9 órakor exhumálják és ugyanakkor a főváros által ismételtelen adományozott új díszsírhelyben helyezik el.

A Nemzeti Torna Egylet felkéri Matolay Elek hoztártartozóit és a magyar tornászát híveit és barátait, hogy ezen a kegyeleti aktuson megjelenni legyenek szívesek. Találkozás a központi temető igazgatóság épülete előtt délelőtt 9 órakor.

AUTÓ — MOTOR

Az eger—illafüredi ut utolsó szakaszának kiépítését még e hó folyamán megkezdik.

Sport hírek

FUTBALL

Somogy és Pécsbaranya revansjelgő Magyar Kupa mérkőzése december 15-én lesz.

Sulyos büntetés bírósértéért. A BLASZ III. számú leguelmi bizottsága Czerepes Sándort, a Hungária játékosát bírósértéért két évre, azaz 1931. évi december 6-ig eltiltotta a játéktól.

Egy perces grászszünetet tartottak ma az első féldió 15. percében az elhunyt Holló János emlékére.

A nyugati BT tizeves jubileumát december 14-én tartja.

Amatőregyesület trénirozását Bze-lés nélkül chállaló egy volt profiklab vezetője. Címre megudható: VIII. Déry-utca 16. V. em. Reinernél.

KÜLFÖLD

Az uruguayi világbajnokságon Belgium megjelenik. Jelentkezett még Jugoszlávia képoiseletében a dalmáciai Hajduk csapata.

ATLETIKA

Szegedre utazott a MFSZ képoise-lője, hogy az olasz turára kiscemelt játékosok formájáról képet nyerjen.

Takács Miklós, gerelyvetőgárdánk közszeretethez álló tagja viszeroperációnal a Városereszt-kórházban jekszik.

Barsi Takással egy szobába került. A kioldó álléta állapotában öröndetes a javulás.

BIRKÓZÁS

Magyar-francia birközverseny lesz Párisban december második felében, amelyen színeiket a következők Franciországbán élők magyar fiúk képviselik: Márton, Markó, Zombori II., Károly, Csandti és Sidlovszky.

Az UTE birközöl Szegedben december 22-én vendégserpelnek a SzMTE által rendezendő versenyen.

A Vasasok december 22-én rendezik országos ifjúsági birközversenyüket.

ÖKÖLVIVÁS

Bécsi boxolók Budapesten. A Vienna négy boxolója december 14-én tíz tíz vasatunkba. Az osztrák ökölvívó-csapat eddigi megállapítás szerint a következők: Légsúly: Kuschner, pehelysúly: Pause, könnyűsúly: Kamba vagy Hergeth és nehézsúly: Ludwig.

Komolyvá vált Váry kézfűrlése. A kiváló ökölvívó Röntgenfelvételre meglepete állapotottak meg, hogy jobbkéz mutatóujjának töve eltört, melynek gyógyulása hosszabb időt vesz igénybe.

USZÁS

Sulyos betegen fekszik lakásán Nádai Imre, a MUSZ főpénztárosa.

Nagyszerű filmművét megismerteti a Magyar Uszó Szövetség január hó elején.

A MAFC főiskolai uszóversenye december 15-én lesz, amelynek keretében küzdenek a József főherceg nádordíjért.

Ma nyitották meg a németek Berlinben a postások új fedett uszodáját.

VIZIPÓLÓ

A magyar válogatott vízipólócsapat július 17-én Antwerpenben a belgákkal, ezt megelőzően július 14-én pedig Párisban a franciákkal mérkőzik.

VIVÁS

Egyéni kardversenyt rendez a Postás SE a KANSZ vívők részére. A miting szombaton délután 5 órakor kezdődik a postások löversenyterí klubházában.

KORCSOLYÁZÁS

December 20-án lesz a korcsolyázó szövetség közgyűlése, melyen a MOKSZ a lemondás folytán üressé vált elnöki székebe Szentgyörgyi Imrét akarja megválasztani.

Gyorskorcsolyázó vizsgát tart jövő vasárnap a BKE.

REGGELI UJSÁG

Megjelenik minden hétfőn

Felölös szerkesztő: Kádár Lehel.

Felölös kiadó: Dr. Sényi Pál, igazgató.

Alapítvány: Könyv- és Lapkiadó Rt. Budapest, VI., Nagymező uca 3. A nyomdaiért felet: Dr. Uj István.